

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**Финансијски извештаји за годину
завршену 31. децембра 2023. године**

САДРЖАЈ

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	
БИЛАНС СТАЊА	2
БИЛАНС УСПЕХА	3
ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ	4
ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ	5
ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ	6
НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ	7-86

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

SAVETU GUVERNERA NARODNE BANKE SRBIJE

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja **Narodne banke Srbije** (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan **31. decembar 2023. godine**, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled materijalnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Po našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2023. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Standardima Revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izveštaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izveštaja. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovode (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i lica zaduženih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica zadužena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

Kao deo revizije u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo s licima zaduženim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizorskim nalazima, uključujući i nalaze u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

U Beogradu, 28. marta 2024. godine

Nikola Ribar
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2023. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
АКТИВА			
Готовина и текући рачуни код банака	16, 3.4	709.492.176	802.350.411
Злато и остали племенити метали	17, 3.5	281.548.953	248.108.348
Депозити	18, 3.3	474.039.603	245.333.709
Потраживања по основу деривата	3.3	18.764	12.770
Хартије од вредности	19, 3.3	1.605.342.085	1.145.772.007
Кредити и пласмани	20, 3.3	846.133	32.126.330
Чланска квота у Међународном монетарном фонду и средства у специјалним правима вучења	21, 3.3	94.385.689	97.489.469
Нематеријална имовина	22, 3.7	1.425.830	1.108.822
Некретнине, постројења и опрема	22, 3.7	22.088.073	22.064.119
Инвестиционе некретнине	22, 3.7	484.208	484.208
Остала средства	23	7.204.533	6.190.770
УКУПНО АКТИВА		<u>3.196.876.047</u>	<u>2.601.040.963</u>
ПАСИВА			
Обавезе			
Обавезе по основу деривата	3.3	18.764	12.770
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	24	1.461.704.093	1.038.485.496
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	25	807.399.400	619.868.392
Обавезе према Међународном монетарном Фонду	26, 3.3	94.463.082	212.833.439
Резервисања	27, 3.11	1.897.053	1.654.549
Текуће пореске обавезе	28, 3.9	416.934	483.977
Новац у оптицају	29	369.368.005	310.873.399
Остале обавезе	30	3.146.922	14.546.238
Укупно обавезе		<u>2.738.414.253</u>	<u>2.198.758.260</u>
Капитал			
Државни капитал		216.507.798	204.260.998
Резерве		215.941.487	158.496.702
Нераспоређени добитак		26.012.509	39.525.003
Укупно капитал	31	<u>458.461.794</u>	<u>402.282.703</u>
УКУПНО ПАСИВА		<u>3.196.876.047</u>	<u>2.601.040.963</u>

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Др Јоргованка Табаковић
Гувернер

Г. оп. 4783
28.3.2024.

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Приходи од камата		71.116.721	16.133.998
Расходи камата		(50.495.981)	(7.001.796)
Нето приход по основу камата	4, 3.1	20.620.740	9.132.202
Приходи од накнада и провизија		5.593.498	6.462.663
Расходи накнада и провизија		(661.267)	(1.735.903)
Нето приход по основу накнада и провизија	5, 3.1	4.932.231	4.726.760
Нето добитак по основу финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	6, 3.3	-	118.861
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	7, 3.3	(2.499.552)	(9.735.974)
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	3.3	(3.251)	-
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	8, 3.2	8.379.971	35.597.853
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава	9, 3.3, 32	(97.151)	(134.794)
Остали пословни приходи	10	6.817.032	6.907.739
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	11, 3.10	(6.431.201)	(5.500.595)
Трошкови амортизације	12, 3.7	(1.709.766)	(1.654.309)
Остали приходи	13	1.406.044	5.091.863
Остали расходи	14	(4.985.654)	(4.540.626)
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		26.429.443	40.008.980
Порез на добит	28, 3.9	(416.934)	(483.977)
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	31	26.012.509	39.525.003

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Г. бр. 4783
28.3.2024.

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године

<u>У хиљадама динара</u>	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Добитак периода	26.012.509	39.525.003
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:		
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	-	3.045.304
Позитивни/(негативни) ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	467.957	(3.219)
Актуарски (губици)/добити	(105.954)	242.353
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:		
Позитивни/(негативни) ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	32.553.584	(22.999.971)
Укупан остали резултат периода	32.915.587	(19.715.533)
УКУПАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА	58.928.096	19.809.470

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Г. оф. 4783

28.3.2024.

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године

<u>У хиљадама динара</u>	Државни капитал	Посебне резерве	Ревалоризационе резерве	Резерве по основу фер вредности	Актуарски добици/ (губици)	Нераспо- ређени добитак	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2022. године	187.698.256	129.587.624	13.985.827	1.718.877	(252.826)	55.537.819	388.275.577
Расподела добити из претходне године (напомена 31)	16.562.742	33.172.733	-	-	-	(55.537.819)	(5.802.344)
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	-	-	3.045.304	-	-	-	3.045.304
Смањење резерви по основу фер вредности власничких ХоВ	-	-	-	(3.219)	-	-	(3.219)
Актуарски добици	-	-	-	-	242.353	-	242.353
Смањење резерви по основу фер вредности дужничких ХоВ	-	-	-	(22.999.971)	-	-	(22.999.971)
Нето добитак текуће године	-	-	-	-	-	39.525.003	39.525.003
Стање на дан 31. децембра 2022. године	204.260.998	162.760.357	17.031.131	(21.284.313)	(10.473)	39.525.003	402.282.703
Стање на дан 1. јануара 2023. године	204.260.998	162.760.357	17.031.131	(21.284.313)	(10.473)	39.525.003	402.282.703
Расподела добити из претходне године (напомена 31)	12.246.800	24.529.198	-	-	-	(39.525.003)	(2.749.005)
Повећање резерви по основу фер вредности власничких ХоВ	-	-	-	467.957	-	-	467.957
Актуарски губици	-	-	-	-	(105.954)	-	(105.954)
Повећање резерви по основу фер вредности дужничких ХоВ	-	-	-	32.553.584	-	-	32.553.584
Нето добитак текуће године	-	-	-	-	-	26.012.509	26.012.509
Стање на дан 31. децембра 2023. године	216.507.798	187.289.555	17.031.131	11.737.228	(116.427)	26.012.509	458.461.794

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Др. Јоргованка Табаковић
Гувернер

П. бр. 4783
28.3.2024.

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. године

У хиљадама динара

ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ

	2023	2022
Приливи од камата	51.824.589	14.921.412
Приливи од накнада	5.654.585	6.533.328
Приливи по основу продаје производа и услуга – ЗИН	7.578.569	7.653.893
Приливи од осталих пословних активности	2.201.963	5.442.395
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	119.743	120.466
<i>Приливи готовине из пословних активности</i>	<i>67.379.449</i>	<i>34.671.494</i>
Одливи по основу камата	(46.550.375)	(7.476.838)
Одливи по основу накнада	(683.826)	(1.737.404)
Одливи по основу трошкова пословања	(13.383.768)	(11.400.200)
<i>Одливи готовине из пословних активности</i>	<i>(60.617.969)</i>	<i>(20.614.442)</i>
Нето прилив по основу узетих депозита	546.870.409	385.010.711
Нето одлив по основу кредита и пласмана	(193.833.314)	(181.401.444)
Нето одлив по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	(431.152.325)	(197.967.669)
<i>Нето (одлив)/прилив из пословних активности пре пореза на добит</i>	<i>(71.353.750)</i>	<i>19.698.650</i>
Исплата распоређеног резултата - пренос буџету Републике Србије	(483.977)	(5.802.344)
Плаћени порез на добит	(2.749.004)	(478.486)
Нето (одлив)/прилив готовине из пословних активности	(74.586.731)	13.417.820

ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА

Одливи за куповину нематеријалне имовине и основних средстава	(1.828.944)	(1.460.525)
Нето одлив готовине из активности инвестирања	(1.828.944)	(1.460.525)

ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА

Нето одлив по основу узетих краткорочних кредита	-	(23)
Остали одливи из активности финансирања	(145.081)	-
Нето одлив готовине из активности финансирања	(145.081)	(23)

Нето (смањење)/повећање готовине	(76.560.756)	11.957.272
Готовина и готовински еквиваленти на почетку периода	809.980.556	774.808.087
Курсне разлике, нето	(17.319.107)	23.215.197

ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

НА КРАЈУ ПЕРИОДА (напомена 2ђ)	716.100.693	809.980.556
---------------------------------------	--------------------	--------------------

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Гувернера:

Др. Јоргованка Табаковић
Гувернер

П. бр. 4783

28. 3. 2024.

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ

Народна банка Србије (у даљем тексту: Банка) има своје корене у оснивању и почетку рада Привилеговане народне банке Краљевине Србије 1884. године, која је 1920. године прерасла у Народну банку Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. У складу са променом имена државе, Банка од 1929. године делује под називом Народна банка Краљевине Југославије. Од 1946. године, Банка своје функције обавља под називом Народна банка Југославије, као централна монетарна институција, најпре Федеративне Народне Републике Југославије, касније Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и по њеном распаду, Савезне Републике Југославије. Законом за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, који је ступио на снагу 4. фебруара 2003. године, Банка наставља да ради као орган државе Србије под садашњим називом.

Законом о Народној банци Србије („Службени гласник РС”, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018, у даљем тексту: Закон) и Уставом Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/2006 и 115/2021) уређени су положај, организација, овлашћења и функције Банке, као централне банке Републике Србије, као и однос Банке према органима Републике Србије и међународним организацијама и институцијама.

Банка је дефинисана као самостална и независна у обављању функција утврђених Законом и другима законима и подлеже надзору Народне скупштине и њој је одговорна за свој рад.

Основни циљ Банке је постизање и одржавање стабилности цена. Поред основног циља, Банка има за циљ и очување и јачање стабилности финансијског система, као и да, не доводећи у питање остваривање наведених циљева, подржи спровођење економске политике Владе Републике Србије, послујући у складу с начелима тржишне привреде.

Банка обавља следеће функције:

- утврђује и спроводи монетарну и девизну политику;
- управља девизним резервама;
- утврђује и спроводи, у оквиру своје надлежности, активности и мере ради очувања и јачања стабилности финансијског система;
- издаје новчанице и ковани новац и управља токовима готовине;
- уређује, контролише и унапређује несметано функционисање платног промета у земљи и са иностранством, у складу са Законом;
- издаје и одузима банкама дозволе за рад, врши контролу бонитета и законитости пословања банака и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују банке;
- издаје и одузима дозволе за обављање делатности осигурања, врши контролу ове делатности, односно надзор над њеним обављањем, издаје и одузима овлашћења за обављање појединих послова из делатности осигурања и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује осигурање;
- издаје и одузима дозволе за обављање послова финансијског лизинга, врши надзор над обављањем ових послова и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује финансијски лизинг;
- издаје и одузима друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима дозволе за рад и дозволе за управљање тим фондовима, врши надзор над овом делатношћу и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују добровољни пензијски фондови;

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ (наставак)

- издаје и одузима платним институцијама дозволе за пружање платних услуга, а институцијама електронског новца дозволе за издавање електронског новца, врши надзор над пружањем платних услуга и издавањем електронског новца, а обавља и друге послове, у складу са законом којим се уређују платне услуге;
- издаје и одузима дозволе за пружање услуга повезаних с виртуелним валутама, врши надзор над обављањем ових услуга и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује дигитална имовина;
- обавља послове заштите права и интереса корисника услуга које пружају банке, друштва за осигурање, даваоци финансијског лизинга, друштва за управљање добровољним пензијским фондовима, пружаоци платних услуга и издаваоци електронског новца, у складу са законом;
- утврђује испуњеност услова за покретање поступака реструктурирања банака, односно чланова банкарске групе и спроводи ове поступке, одлучује о инструментима и мерама које ће се предузети у реструктурирању и обавља друге послове у вези с реструктурирањем банака, у складу са законом којим се уређују банке;
- издаје и одузима операторима платног система дозволе за рад овог система, врши надзор над њиховим пословањем и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређују платне услуге;
- издаје и одузима овлашћења за обављање мењачких послова, врши контролу мењачког и девизног пословања и обавља и друге послове, у складу са законом којим се уређује девизно пословање;
- обавља законом, односно уговором утврђене послове за Републику Србију не угрожавајући при том своју самосталност и независност;
- обавља друге послове из своје надлежности, у складу са Законом.

Органи Банке су Извршни одбор Народне банке Србије (у даљем тексту: Извршни одбор), гувернер Народне банке Србије (у даљем тексту: гувернер) и Савет гувернера Народне банке Србије (у даљем тексту: Савет).

Извршни одбор, који чине гувернер и вицегувернери Банке, утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система.

Гувернер заступа и представља Банку, руководи пословањем Банке и организује њен рад, спроводи одлуке Извршног одбора и Савета, доноси прописе, опште и појединачне акте из надлежности Банке који Законом нису стављени у надлежност Извршног одбора и Савета, предлаже прописе, опште и појединачне акте које доноси Извршни одбор и Савет, ако Законом није друкчије уређено, уређује унутрашњу организацију Банке и систематизацију радних места, радне односе запослених, именује и разрешава запослене који руководе организационим јединицама у Банци, као и друге послове који су утврђени Законом и другим законима на начин који није у супротности са основним циљевима. Гувернера бира Народна скупштина на предлог председника Републике Србије, на шест година, с правом поновног избора. Банка има од два до четири вицегувернера, које на предлог гувернера бира Народна скупштина, на шест година, с правом поновног избора.

Савет, између осталог, доноси Статут, на предлог Извршног одбора, доноси финансијски план Банке, усваја годишње финансијске извештаје Банке, врши избор спољног ревизора, разматра извештај спољног ревизора и прати примену препорука тог ревизора у Банци. Савет чине пет чланова, укључујући и председника, које бира Народна скупштина на предлог одбора Народне скупштине надлежног за послове финансија. Чланови Савета бирају се на пет година, с правом поновног избора. Чланови Савета нису запослени у Банци.

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ (наставак)

Банка је правно лице са седиштем у Београду, Улица краља Петра број 12. Послови Банке утврђени Законом и другим прописима обављају се у основним организационим јединицама Банке, Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер (у даљем тексту: ЗИН) и филијалама Банке у Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу и Ужицу.

На дан 31. децембар 2023. године Банка има 2.352 запослених (31. децембар 2022. године: 2.348 запослених).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА**а) Изјава о примени Међународних стандарда финансијског извештавања**

Финансијски извештаји Банке су састављени у складу с Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ).

б) Основе за одмеравање

Финансијски извештаји су састављени у складу с начелом историјског трошка, осим за следеће билансне позиције:

- злато и остали племенити метали који се воде по фер вредности;
- финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха;
- финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат;
- земљиште и некретнине који се воде по ревалоризованој вредности;
- инвестиционе некретнине које се воде по фер вредности;
- уметничке и музејске вредности и нумизматичка збирка који се воде по фер вредности;
- резервисања за отпремнине и јубиларне награде која се воде по садашњој вредности будућих обавеза за отпремнине и јубиларне награде;
- резервисања за судске спорове исказана у вредности процене потенцијалног исхода тужбеног захтева;
- валутни свопови који се воде по фер вредности.

в) Коришћење процењивања

Састављање извештаја у складу са МСФИ захтева коришћење одређених рачуноводствених процена. Такође, од руководства Банке захтева се да користи одређене процене у примени рачуноводствених политика Банке. Области на које се односе процене од већег значаја за финансијске извештаје Банке су приказане у напмени 3.11.

г) Функционална и извештајна валута

Финансијски извештаји Банке исказани су у хиљадама динара. Динар представља функционалну валуту Банке и званичну извештајну валуту у Републици Србији.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**д) Нови стандарди, тумачења и измене објављених стандарда**

Следећи стандарди, тумачења и измене објављених стандарда ступили су на снагу за рачуноводствени период који почиње 1. јануара 2023. године:

- МСФИ 17 „Уговори о осигурању“ - Стандард је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године;
- Допуне МРС 1 „Презентација финансијских извештаја“ и МСФИ Извештај из праксе 2: „Обелодањивање рачуноводствених политика“ - које су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године;
- Допуне МРС 8 „Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке: Дефиниција рачуноводствених процена“ - које су на снази за годишње извештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године;
- Допуне МРС 12 „Порез на добит: Одложени порези који настају у вези са средствима и обавезама које проистичу из једне трансакције“ - које су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2023. године;
- Допуне МРС 12 „Порез на добит: Међународна пореска реформа - Правила за други стуб“ - које ступају на снагу одмах по објављивању, али одређени захтеви за обелодањивање ступају на снагу касније;

Руководство Банке је разматрало утицај наведених стандарда и тумачења на финансијске извештаје Банке. Имајући у виду природу пословања Банке, наведени стандарди, тумачења и измене објављених стандарда, према процени, немају значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

До дана биланса стања, следећи стандарди, тумачења и измене објављених стандарда били су издати, али нису ступили на снагу:

- Допуне МРС 1 „Презентација финансијских извештаја; Класификација краткорочних и дугорочних обавеза, које су на снази за годишње извештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године, уз дозвољену ранију примену и обавезу да се примењују ретроспективно у складу са МРС 8.
- Допуне МСФИ 16 „Лизинг: Обавеза по основу закупа у продаји и повратном закупу“ - које су на снази за годишње извештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године, уз дозвољену ранију примену.
- Допуне МРС 7 „Извештај о токовима готовине“ и МСФИ 7 „Финансијски инструменти: Обелодањивања – Финансијски аранжмани са добављачима“ - које су на снази за годишње извештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године, уз дозвољену ранију примену.
- Допуне МРС 21 „Ефекти промена девизних курсева: Недостатак разменљивости“ - измене су на снази за годишње извештајне периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2025. године, уз дозвољену ранију примену.
- Допуне МСФИ 10 „Консолидовани финансијски извештаји“ и МРС 28 „Инвестиције у придружене ентитете и заједничка улагања: Продаја активе између инвеститора и зависног друштва“ - датум ступања на снагу измена одложен је на неодређено време.

Руководство Банке тренутно разматра утицај наведених стандарда и тумачења на финансијске извештаје Банке, као и датум њиховог ступања на снагу. Наведени стандарди, тумачења и измене објављених стандарда, према процени, неће имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке у периоду након њихове примене.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године
2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)
ђ) Извештај о токовима готовине

Разлике између позиције Готовина и готовински еквиваленти на крају периода у Извештају о токовима готовине и позиције Готовина и готовински еквиваленти у Билансу стања су следеће:

У хиљадама динара	Извештај о токовима готовине у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2023. - Готовина и готовински еквиваленти на крају периода	Извештај о токовима готовине у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2022. - Готовина и готовински еквиваленти на крају периода
Готовина у благајни у домаћој и страној валути (напомена 16)	186.524.778	259.988.896
Текући рачуни код домаћих банака и НБС и код банака у иностранству (напомена 16)	521.579.124	541.758.264
<i>Укупно</i>	<i>708.103.902</i>	<i>801.747.160</i>
Чланска квота (Reserve Tranche) (напомена 21)	6.653.734	6.856.934
Средства у СПВ (SDR Holdings) (напомена 21)	1.343.057	1.376.462
<i>Укупно</i>	<i>7.996.791</i>	<i>8.233.396</i>
Укупно	716.100.693	809.980.556

е) Упоредни подаци

Рачуноводствене политике и процене које се тичу признавања и вредновања средстава и обавеза, коришћене приликом састављања ових финансијских извештаја су конзистентне с рачуноводственим политикама и проценама примењеним у састављању финансијских извештаја Банке за 2022. годину. Банка је за потребе боље презентације, кориговала у одређеним сегментима упоредне податке, у оквиру обелодањивања датих кроз напомене уз финансијске извештаје на дан 31. децембар 2023. године.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА**3.1. Приходи и расходи од камата, накнада и провизија**

При израчунавању прихода или расхода камата по основу финансијског средства или финансијске обавезе, примењује се ефективна каматна стопа, на бруто књиговодствену вредност средства или амортизовану вредност обавеза. Бруто књиговодствена вредност финансијског средства јесте амортизована вредност финансијског средства пре кориговања за износ извршених умањења вредности (обезвређења). Амортизована вредност финансијског средства је вредност финансијског средства при почетном признавању, умањена за износ отплата главнице, увећана или умањена за износ кумулативне амортизације методом ефективне каматне стопе и свих разлика између вредности финансијског средства при почетном признавању и износа при доспећу и коригована за износ извршених умањења вредности.

Ако финансијско средство није кредитно обезвређено приходи од камата израчунавају се применом ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност финансијског средства.

Приходи од камата по основу финансијских средстава која су кредитно обезвређена након иницијалног признавања израчунавају се применом ефективне каматне стопе на амортизовану вредност тог средства.

Приходи од камата по основу финансијских средстава која су кредитно обезвређена при стицању израчунавају се применом ефективне каматне стопе усклађене за кредитни ризик на амортизовану вредност тог средства.

Приходи по основу накнада за банкарске услуге признају се у складу са периодом извршења услуге, док се расходи по основу накнада и провизија за банкарске услуге утврђују и признају у периоду када су те услуге примљене.

3.2. Прерачунавање девизних износа

Пословне промене настале у страним валутама, чији се курсеви објављују на званичној курсној листи Банке, прерачунате су у динаре применом званичног средњег курса који важи на дан трансакције, док се за валуте, чији се курсеви не објављују на званичној курсној листи Банке, прерачун врши применом одговарајућег курса Банке који важи на дан трансакције.

Монетарна средства и обавезе у иностраној валути на дан биланса стања, прерачуната су у динаре по званичном средњем курсу динара који је важио на тај дан (уколико се курс за страну валуту објављује на званичној курсној листи Банке), односно по одговарајућем курсу Банке (за стране валуте чији се курс не објављује на овој листи).

Позитивне или негативне курсне разлике настале приликом прерачуна пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна монетарних позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, евидентиране су у корист или на терет биланса успеха, као приходи/расходи по основу курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле. Структура монетарних средстава и обавеза приказана је у оквиру анализе девизног ризика у напмени 32.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти**

Банка класификује финансијска средства у следеће категорије:

- финансијска средства по амортизованој вредности,
- финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат и
- финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха.

Класификација зависи од пословног модела у оквиру ког се држе средства и карактеристика новчаних токова који настају у вези са тим финансијским средствима. Финансијске обавезе се класификују као финансијске обавезе које се вреднују по амортизованој вредности и финансијске обавезе које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

Пословни модел у оквиру ког се држе финансијска средства представља начин на који Банка управља тим средствима ради остваривања новчаних токова по основу финансијског средства. Циљ пословног модела може бити наплата уговорених и других утврђених новчаних токова, наплата уговорених и других утврђених новчаних токова и новчаних токова по основу продаје тог средства или друго, а врста пословног модела у оквиру кога се држе одређена финансијска средства одређује се на основу:

- политика и циљева у вези са одређеним финансијским средствима (спровођење монетарне и девизне политике и других мера и активности у оквиру надлежности Народне банке Србије, управљање ликвидношћу, остваривање рочне усклађености финансијских средстава и обавеза, остваривање прихода од камата, остваривање прихода по основу промене фер вредности финансијских средстава и сл.),
- учесталости, обима и тренутка продаје финансијских средстава у претходном периоду, разлога тих продаја и очекивања у вези с будућим продајним активностима,
- начина процене успешности управљања и начина извештавања у вези с финансијским средствима,
- врсте ризика који утичу на одређена финансијска средства и начина управљања тим ризицима.

Финансијска средства се класификују у категорију финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности ако се на њих примењује пословни модел чији је основни циљ наплата уговорених и других утврђених новчаних токова и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум.

Финансијска средства се класификују у категорију финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат ако се на њих примењује пословни модел чији су основни циљеви наплата уговорених новчаних токова и продаја и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум.

Сва остала финансијска средства вреднују се по фер вредности кроз биланс успеха.

Руководство утврђује класификацију средстава и обавеза приликом почетног признавања, а евентуалне накнадне рекласификације врше се уколико Банка промени пословни модел за управљање финансијским инструментима.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)***Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат*

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат чине хартије од вредности дефинисане као хартије по фер вредности кроз остали резултат уколико одражавају пословни модел управљања финансијским средствима држање ради прикупљања и продаје и уколико се новчани токови који настају састоје искључиво од наплате главнице и камате на неотплаћени износ главнице на утврђени датум. Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат односе се на иностране државне обвезнице, иностране хартије од вредности јавног сектора, иностране хартије од вредности с квалитетним средством обезбеђења, као и иностране државне дисконтне хартије од вредности и у билансу стања су исказане по фер вредности на дан биланса стања према котацији на финансијском тржишту.

Поред ових хартија, за учешћа у капиталу међународних финансијских институција на стању на дан 31. децембар 2023. године, Банка се определила за рачуноводствено евидентирање као средства вреднована по фер вредности кроз остали резултат. Овај избор спроведен је на бази појединачног инструмента у моменту почетног признавања и не може се опозвати.

Такође, на датум иницијалног признавања, Банка може неопозиво да класификује средство као средство по фер вредности кроз биланс успеха, иако оно задовољава захтеве вредновања по амортизованој вредности или вредновања по фер вредности кроз остали резултат, и то само у случају када за циљ има елиминисање или значајно смањење рачуноводствене неусклађености која би у супротном настала.

Ефекти промена фер вредности по основу хартија од вредности исказују се у оквиру капитала као позиција резерви по основу фер вредности. Током држања хартија од вредности, Банка разграничава камату методом ефективне каматне стопе и евидентира приходе по основу наплате купона у оквиру позиције приходи од камата.

За учешћа у капиталу која се рачуноводствено евидентирају по фер вредности кроз остали резултат, промене у фер вредности након иницијалног признавања евидентирају се у капиталу у оквиру резерви по основу фер вредности и никада се не могу признати кроз биланс успеха, чак ни у тренутку продаје. Акумулирани добици или губици признати у осталом резултату преносе се на нераспоређену добит приликом престанка признавања.

Учешћа у капиталу нису предмет обезвређења. Ефекти промена девизних курсева су укључени у оквиру капитала као позиција резерви по основу фер вредности. Дивиденде по основу учешћа у капиталу се рачуноводствено евидентирају у оквиру позиције Остали пословни приходи у билансу успеха.

Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недеривативна финансијска имовина с фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту. Кредити и потраживања вреднују се по амортизованој вредности умањеној за трошкове обезвређења. Кредити се посебно исказују у оквиру позиције Кредити и пласмани, док се потраживања исказују у оквиру осталих средстава.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)***Финансијска средства по амортизованој вредности*

Финансијска средства која се вреднују по амортизованој вредности су улагања у дужничке хартије где Банка има чврсту намеру и могућност да држи ове хартије до њиховог доспећа. Ове хартије се вреднују по амортизованој вредности умањеној за трошкове обезвређења.

Депозити

Депозити укључују орочена средства на рачунима код иностраних банака са инвестиционим рејтингом а исказани су по амортизованој вредности.

Финансијске обавезе по амортизованој вредности

Финансијске обавезе по репо трансакцијама вреднују се по амортизованој вредности. Разлика између трошка и откупне вредности призната је у билансу успеха у периоду позајмице на бази методе ефективне каматне стопе.

Своп послови

Банка организује своп аукције продаје, односно куповине девиза, које представљају регуларан инструмент обезбеђења девизне, односно динарске ликвидности банкарског сектора. Циљ њиховог организовања је подстицање развоја међубанкарске своп трговине девизама и развоја тржишта инструмената заштите од ризика промене девизног курса.

Банка свопове на дан биланса вреднује по фер вредности кроз биланс успеха. Позитивна фер вредност свопова исказује се као средство у оквиру потраживања по основу деривата, негативна као обавеза у оквиру обавеза по основу деривата, а ефекти промене фер вредности се исказују у билансу успеха у оквиру позиције Нето добитак по основу финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

Чланска квота у Међународном монетарном фонду и средства у специјалним правима вучења и Обавезе према Међународном монетарном фонду

Средства и обавезе према Међународном монетарном фонду исказани према иницијалној набавној вредности у специјалним правима вучења процењују се по курсу специјалних права вучења који објављује Међународни монетарни фонд – применом званичног средњег курса динара за USD долар који важи на одговарајући датум. Трансакције у специјалним правима вучења прерачунавају се у динаре применом званичног средњег курса Народне банке Србије који важи на дан трансакције.

Датум признавања и фер вредност

Редовне куповине и продаје пласмана признају се на дан трансакције – датум на који Банка плаћа за куповину или прима средства по основу продаје имовине или на датум салдирања. Сва финансијска средства се почетно признају по фер вредности увећаној за трошкове трансакције, док се финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха почетно признају по фер вредности без укључења наведених трошкова.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)***Датум признавања и фер вредност (наставак)*

Фер вредност финансијских средстава која се котирају на берзи утврђују се на бази важећих фер вредности. Уколико се ради о инструментима за које не постоји активно тржиште (не котирају се на берзи), Банка утврђује њихову фер вредност на бази процене коришћењем информација о скоријим трансакцијама на тржишту, коришћењем методе дисконтованих новчаних токова или коришћењем “option pricing” модела.

Рекласификација финансијских средстава

Рекласификација финансијских средстава се врши у случају промене пословног модела у оквиру ког се држе. Ефекти рекласификације финансијских средстава из категорије вредновања финансијских средстава по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат у категорију вредновања финансијских средстава по фер вредности кроз биланс успеха исказују се као нето добитак/(губитак) по основу рекласификације финансијских средстава у билансу успеха, док се остале рекласификације, укључујући и њихове ефекте, исказују у оквиру позиција биланса стања.

Модификација финансијских инструмената

Модификација финансијских инструмената је измена утврђених (уговорених, прописаних или на други начин у складу с прописима установљених) новчаних токова финансијског инструмента, настала реуговарањем или на други начин. Уколико се при модификацији финансијског инструмента процени да се новчани токови нису значајно изменили, наставља се с признавањем тог финансијског инструмента по модификованој вредности, а разлика између књиговодствене и модификоване вредности исказује се у билансу успеха. У супротном, престаје се с признавањем тог финансијског инструмента и признаје се нови финансијски инструмент. При процени да ли су новчани токови значајно измењени Банка користи следеће критеријуме:

- дисконтована (садашња) вредност новчаног тока према измењеним условима (модификована вредност) промењена за 10% или више у односу на дисконтовану (садашњу) вредност преосталог новчаног тока према условима оригиналног финансијског инструмента или
- знатно измењени услови оригиналног финансијског инструмента у складу с посебним околностима појединачног случаја, без обзира на то у којој мери је измењен новчани ток (промена дужника, промена валуте, увођење могућности конверзије потраживања у власничке хартије од вредности, промена фиксне каматне стопе у варијабилну и обрнуто и промене у класификацији финансијског инструмента).

Обезвређење финансијске имовине

Умањење вредности финансијских средстава (односно резервације за очекиване кредитне губитке) врши се на сваки датум биланса стања, за износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат. Очекивани кредитни губитак је износ садашње вредности процењених губитака пондерисаних ризиком неиспуњења обавеза.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.3. Финансијски инструменти (наставак)***Обезвређење финансијске имовине (наставак)*

Књиговодствена вредност финансијске имовине умањује се индиректно, кроз употребу исправке вредности и исказују се у оквиру позиције нето (расход) по основу обезвређења /приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава. Уколико, током наредне године, дође до смањења износа признатог губитка услед обезвређења, претходно признат губитак по основу обезвређења смањује се кориговањем рачуна исправке вредности, а износ корекције се признаје у билансу успеха.

Обезвређење финансијске имовине детаљно је образложено у напмени 32.

Отпис финансијских средстава

Финансијска средства се директно отписују у целости или делимично када не постоји разумно очекивање да ће се наплатити, било делимично или у целости, као у случају када се утврди да дужник нема имовинске могућности који би омогућили наплату средстава која су предмет отписа. Ова процена се спроводи на индивидуалној основи.

Финансијска средства која су отписана, а која су и даље предмет наплате, воде се у ванбилансним ставкама.

Престанак признавања

Финансијска средства престају да се признају када Банка изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када обавеза престане да постоји.

Нетирање финансијских средстава

Финансијско средство и финансијске обавезе се нетирају и у билансу стања се исказује нето износ само уколико постоји законско право да се нетирање изврши и уколико постоји намера Банке да се изврши наплата средстава и исплата обавеза у нето износу или да се истовремено наплате средства и измире обавезе. Приходи и расходи књиговодствено се пребијају искључиво ако резултат (ефекат) пребијања одражава суштину пословне промене из које су настали.

3.4. Готовина и текући рачуни код банака

Под готовином и готовинским еквивалентима подразумевају се готовина и средства на текућим рачунима. Готовина и текући рачуни код банака процењују се по амортизованој вредности.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.5. Злато и остали племенити метали**

Злато и остали племенити метали вредновани су по фер вредности на дан биланса стања.

Племенити метали који су у саставу девизних резерви процењени су у висини цена злата и сребра на преподневном фиксингу на Лондонској берзи метала (London Bullion Market Association), применом званичног средњег курса динара за САД долар који је важио последњег дана у месецу, односно на основу цене платине која се објављује на Тржишту платине и паладијума у Лондону (London Platinum & Palladium Market Association), преподневни фиксинг, применом званичног средњег курса динара за САД долар који је важио последњег дана у месецу.

Ефекти промена фер вредности злата и осталих племенитих метала који улазе у састав девизних резерви приказани су на терет односно у корист биланса успеха, као приходи/расходи по основу курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле. Ефекти процене трошкова афинаже злата, са стањем на дан 31. децембра 2023. године приказани су у оквиру напомене 17.

3.6. Залихе

Залихе Банке чине залихе материјала, недовршене производње и готових производа, највећим делом ЗИН-а, а укључују и залихе племенитих метала који се користе за израду пригодног кованог новца, као и за производе које ЗИН израђује за тржиште. Ове залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној цени, у зависности од тога која је нижа.

3.7. Некретнине, постројења, опрема, инвестиционе некретнине и нематеријална имовина

Постројења, део опреме и нематеријална имовина исказују се по набавној вредности, умањеној за исправку вредности. Банка је применила дозвољени алтернативни метод мерења некретнина које користи, дела осталих основних средстава (уметничка дела и музејске вредности) и дела опреме (стилски намештај) по ревалоризованој вредности.

Процена вредности некретнина које се користе и инвестиционих некретнина извршена је ангажовањем екстерног независног проценитеља уз примену тржишног (упоредиве цене некретнина које су предмет куповине/продаје на локалном тржишту, уз корекције које се односе на физичко стање конкретне непокретности), приносног (утврђивањем садашње вредности будућих новчаних токова током економског века средстава применом стопе капитализације која одражава ризик постизања пројектованих новчаних токова и временску вредност новца) и трошковног приступа (трошкови изградње новог грађевинског објекта, од којих се одбијају три могуће форме застарелости: физичка, функционална и економска).

Повећање ревалоризоване вредности земљишта које се исказује у књиговодственим евиденцијама Банке, односно евидентирање разлике процењене вредности и садашње књиговодствене вредности исказује се кроз повећање ревалоризационих резерви. Смањење вредности по основу ревалоризације евидентира се пропорционалним смањењем набавне вредности и акумулиране амортизације основних средстава, а повећање вредности по основу ревалоризације - пропорционалним повећањем набавне вредности и акумулиране амортизације основних средстава.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.7. Некретнине, постројења, опрема, инвестиционе некретнине и нематеријална имовина (наставак)**

Износи обрачунате ревалоризације евидентирани су у корист укупног осталог резултата, за позитивне ефекте процене, и акумулирани су на рачунима ревалоризационих резерви у оквиру капитала. Негативни ефекти процене признати су на терет расхода биланса успеха, осим ако за конкретно средство није претходно формирана ревалоризациона резерва, у ком случају се негативни ефекти признају на терет укупног осталог резултата, до нивоа претходно формираних ревалоризационих резерви. Позитивни ефекти процене вредности признају се у корист биланса успеха само до висине претходно признатих негативних ефеката процене у случају да су поједине ставке у претходним периодима имале негативан ефекат процене признат на терет биланса успеха.

Инвестиционе некретнине се вреднују по фер вредности. Ефекти промене фер вредности исказују се на терет односно у корист биланса успеха, у оквиру осталих прихода односно осталих расхода.

Обрачун амортизације некретнина, постројења и опреме и нематеријалне имовине почиње када се ова средства ставе у употребу. Амортизација се равномерно обрачунава на набавну вредност основних средстава применом следећих годишњих стопа, које се нису мењале у току 2023. године, с циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

Компјутери	25%
намештај и остала опрема	3,34% - 20%
моторна возила	14,29% - 20%
нематеријална имовина	25% односно уговором предвиђени рок

Трошкови поправке и одржавања некретнина, постројења и опреме настали ради очувања употребне вредности средстава признају се као трошак у моменту настајања. Капитализација трошкова улагања је дозвољена само ако се њоме повећава или продужава употребна вредност средстава.

Добици настали приликом продаје некретнина, постројења и опреме књиже се у корист осталих пословних прихода. Губици настали приликом отуђења и расходања некретнина, постројења и опреме евидентирају се на терет осталих расхода. Ревалоризациона резерва се приликом отуђења и расходања средстава преноси на нераспоређени добитак.

Законом о јавној својини прописано је да Влада Републике Србије одлучује о отуђењу непокретности које користи Банка и о заснивању хипотеке на тим непокретностима.

3.8. Средства по пословима у име и за рачун трећих лица

Средства по пословима у име и за рачун трећих лица, којима Банка управља уз накнаду, нису укључена у биланс стања Банке већ се воде у оквиру ванбилансних ставки.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.9. Порез на добит***Текући порези*

Банка је обвезник плаћања пореза на добит у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица Републике Србије и Правилника о садржају пореског биланса за недобитне организације - обвезнике на порез правних лица, детаљније образложено у напмени 28.

Одложени порези

Одложени порези на добит се обрачунавају према билансу стања на све привремене разлике на дан биланса стања између садашње вредности средстава и обавеза, у финансијским извештајима, и њихове вредности за сврхе опорезивања. Банка не обрачунава и не исказује одложене порезе услед непостојања привремених разлика.

3.10. Примања запослених

У складу с прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог књиже се на терет расхода периода на који се односе.

За краткорочна примања запослених, Банка признаје на терет трошкова недисконтовани износ краткорочних накнада запосленима за који се очекује да ће бити исплаћен у замену за дате услуге.

За дугорочна примања, Банка признаје дисконтовани износ накнада за који се очекује да ће бити плаћен у замену за дате услуге пружене од стране запослених. Банка спроводи утврђени план накнада запосленима у складу са интерним актима, према којим запослени има право на отпремнину у висини троструке зараде коју је остварио за месец који претходи месецу у коме му престаје радни однос, или у висини троструке просечне месечне зараде по запосленом, исплаћене у Банци, за месец који претходи месецу у коме му престаје радни однос, у зависности од тога који је од ова два износа повољнији.

Последња процена садашње вредности обавеза по основу утврђеног плана накнада извршена је са стањем на дан 31. децембра 2023. године.

Банка користи најбоље могуће процене варијабли приликом одређивања укупног трошка резервисања за накнаде по престанку радног односа. Основне претпоставке процене објашњене су у напмени 27.

У финансијским извештајима Банке на дан 31. децембра 2023. године, извршено је резервисање по основу процењене садашње вредности средстава за отпремнине за одлазак у пензију након испуњених услова, као и резервисање по основу процењене садашње вредности средстава јубиларних награда. Банка је применила актуарски метод кредитирања пројектоване јединице за одређивање садашње вредности својих обавеза и све актуарске претпоставке, пре свега демографске (морталитет и инвалидност), у складу са захтевом МРС 19 - Примања запослених.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.10. Примања запослених (наставак)**

Актуарски добици и губици и трошкови претходно извршених услуга признају се у билансу успеха када настану, с тим што се актуарски добици и губици по основу отпремнина приликом одласка у пензију признају у оквиру осталог укупног резултата.

Плаћања за неискоришћене годишње одморе из текуће године представљају краткорочне обавезе Банке. У финансијским извештајима Банке на дан 31. децембра 2023. године, извршено је резервисање средстава за потребе исплате накнаде за дане неискоришћеног годишњег одмора за 2022. годину, који запослени нису искористили у току 2023. године. Обавеза Банке престаје уколико запослени не искористи годишњи одмор до 30. јуна наредне године. Банка је у обавези да исплати накнаду штете по основу неискоришћеног годишњег одмора само у случајевима постојања неискоришћеног годишњег одмора код престанка радног односа.

3.11. Преглед значајних рачуноводствених процена и претпоставки

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Банке коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни износи могу се разликовати од процењених.

Процене и претпоставке се стално преиспитују. Измене рачуноводствених процена признају се у периоду измене уколико се односе само на тај период, или у периоду измене и будућим периодима ако измена утиче на текући период и будуће периоде.

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања, неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције позиција биланса стања у следећој финансијској години.

Обезвређење финансијских средстава

Очекивани кредитни губици финансијских средстава процењују се за појединачно финансијско средство или за групу финансијских средстава са истим карактеристикама, при чему се узимају у обзир све релевантне и доступне квантитативне и квалитативне информације, и то оне које се односе на прошла, садашња и будућа догађања.

Обезвређење финансијских средстава подразумева одређивање критеријума којима се утврђује да ли је кредитни ризик финансијског средства повећан у односу на почетно признавање тог финансијског средства, дефинисањем, избором и прихватањем одговарајуће интерне методологије од стране руководства, као што је објашњено у напоменама 3.3 и 32.

Фер вредност средстава

Фер вредност је цена која се може примити за продају неког средства или платити за пренос неке обавезе у уобичајеној трансакцији на главном (или најповољнијем) тржишту на датум одмеравања под текућим тржишним условима без обзира на то да ли је цена директно утврђива или процењена коришћењем неке друге технике вредновања.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.11. Преглед значајних рачуноводствених процена и претпоставки (наставак)***Фер вредност средстава (наставак)*

Пословна политика Банке је да обелодани информације о фер вредности средстава или обавеза за коју постоје званичне тржишне информације или информације до којих се долази на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. По мишљењу руководства Банке, износи у финансијским извештајима одражавају реалну вредност која је веродостојна у датим околностима и најкориснија за потребе финансијског извештавања у складу с Међународним стандардима финансијског извештавања.

Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активно тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене будућих токова готовине средстава која се дисконтују одговарајућом дисконтном стопом на њихову фер вредност. Банка при избору одговарајућих метода и претпоставки вредновања примењује свој професионални суд. Информације о фер вредности изложене су у оквиру напомене 32.

Резервисања за дугорочна примања запослених

Банка је самостално извршила обрачун резервисања за отпремнине и јубиларне награде запослених користећи при томе свој професионални суд у вези претпоставки о дисконтној стопи, стопи раста зарада и флукуацији запослених на бази расположивих информација, што је детаљно објашњено у напоменама 3.10 и 27.

Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације засноване су на пројектованом економском веку трајања некретнина, постројења, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Банка процењује економски век сталних средстава на основу тренутних предвиђања.

Резервисања за судске спорове

Банка процењује вероватноћу настанка неповољног догађаја који је резултат прошлог догађаја, и ако је с више од педесет процената вероватноће процењено да ће догађај настати, Банка врши резервисање укупног износа обавезе. Банка је опрезна у проценама али због високог степена неизвесности, у неким случајевима, процена може да не буде у складу са будућим исходом спора.

4. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ КАМАТА

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Приходи од камата по основу:		
Хартија од вредности:		
- у динарима	8.475.673	5.124.575
- у страној валути	32.704.176	7.536.571
Пласираних депозита:		
- у динарима	9	88
- у страној валути	29.348.926	2.856.001
Датих кредита		
- у динарима	2.219	2.626
РЕПО послова	585.398	612.966
Осталих пласмана:		
- у динарима	114	152
- у страној валути	206	1.019
<i>Укупно</i>	<u>71.116.721</u>	<u>16.133.998</u>
Расходи камата по основу:		
Хартија од вредности у динарима	(776.361)	(1.275.778)
Депозита у динарима:		
- по основу издвојене динарске обавезне резерве	(2.458.088)	(1.441.635)
- по основу вишкова ликвидних средстава банака	(6.456.262)	(1.484.744)
- по основу трансакционих депозита	(8.015)	(896)
Депозита у страној валути:		
- по основу орочених депозита	(10.004.994)	(151.653)
- по основу депозита по виђењу	(1.977.041)	(179.341)
- остало	(11.680)	(976)
Негативна камата на финансијска средства у страној валути	(8.669.896)	(929.255)
РЕПО послова	(19.813.931)	(1.189.384)
Обавеза према ММФ-у	(312.810)	(346.659)
Остало	(6.903)	(1.475)
<i>Укупно</i>	<u>(50.495.981)</u>	<u>(7.001.796)</u>
Нето приход по основу камата	<u>20.620.740</u>	<u>9.132.202</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године
4. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ КАМАТА (Наставак)

Наведени износ нето прихода од камата укључује приходе и расходе по основу камата, израчунате методом ефективне каматне стопе, који се односе на следеће:

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Приходи од камата по основу:		
Финансијска средства која се вреднују по амортизованој вредности	38.412.544	8.597.427
Финансијска средства која се вреднују по фер вредност кроз остали резултат	32.704.177	7.536.571
<i>Укупно</i>	<u>71.116.721</u>	<u>16.133.998</u>
Расходи камата по основу:		
Финансијске обавезе које се вреднују по амортизованој вредности	(41.847.472)	(6.928.856)
Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(8.648.509)	(72.940)
<i>Укупно</i>	<u>(50.495.981)</u>	<u>(7.001.796)</u>
Нето приход по основу камата	<u>20.620.740</u>	<u>9.132.202</u>

5. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Приходи од накнада и провизија у динарима:		
- накнаде за послове РТГС и клиринга	1.764.186	1.701.615
- накнаде за послове принудне наплате	1.592.108	1.471.511
- накнаде за послове надзора над обављањем делатности осигурања	639.165	546.461
- остале накнаде у динарима	409.949	434.646
Приходи од накнада и провизија у иностранству:		
- накнаде за девизне и валутне послове	1.000.231	2.039.770
- накнаде по пословима у име и за рачун трећих лица	63.577	72.488
- остале накнаде у иностранству	124.282	196.172
<i>Укупно</i>	<u>5.593.498</u>	<u>6.462.663</u>
Расходи накнада и провизија у динарима:		
- провизија по основу продаје меничних бланкета	(12.526)	(12.627)
- остале накнаде и провизије у динарима	(6.748)	(4.391)
Расходи накнада и провизија у иностранству:		
- накнада за вођење девизних рачуна и платни промет у иностранству	(85.821)	(87.442)
- накнаде и провизије по основу stand-by аранжмана са ММФ	(158.300)	(625.962)
- накнада за девизне и валутне послове	(397.872)	(1.005.481)
<i>Укупно</i>	<u>(661.267)</u>	<u>(1.735.903)</u>
Нето приход по основу накнада и провизија	<u>4.932.231</u>	<u>4.726.760</u>

Укупни приказани приходи и расходи по основу накнада и провизија односе се на финансијска средства и финансијске обавезе које се вреднују по амортизованој вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године
6. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Приходи по основу продаје, куповине и промене фер вредности по основу своп трансакција	175.347	291.652
Расходи по основу продаје, куповине и промене фер вредности по основу своп трансакција	(175.347)	(172.791)
Нето добитак	-	118.861

7. НЕТО ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛИ РЕЗУЛТАТ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Добици по основу престанка признавања (продаје) финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	821.689	366.199
Губици по основу престанка признавања (продаје) финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(3.321.241)	(10.102.173)
Нето губитак	(2.499.552)	(9.735.974)

8. НЕТО ПРИХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Нето приходи/(расходи) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле:		
- готовина и текући рачуни код банака	(573.790)	(167.556)
- злато и остали племенити метали	23.240.574	12.629.771
- депозити, кредити и пласмани	(5.553.529)	4.522.975
- хартије од вредности	(13.555.757)	16.505.669
- средства и обавезе према ММФ-у	(338.215)	489.895
- обавезе по основу примљених депозита и осталих обавеза према банкама, финансијским организацијама, држави и другим депонентима	5.192.490	1.781.670
- остала средства и остале обавезе	(31.802)	(164.571)
Укупно нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	8.379.971	35.597.853

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године

9. НЕТО РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

а) Структура прихода и расхода

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Приходи од умањења обезвређења:		
- финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности	67.263	56.834
- финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	35.769	34.552
Приходи од наплаћених отписаних потраживања	1.668	1.493
<i>Укупно</i>	<u>104.700</u>	<u>92.879</u>
Расходи по основу обезвређења:		
- финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности	(160.555)	(203.658)
- финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(41.296)	(24.015)
<i>Укупно</i>	<u>(201.851)</u>	<u>(227.673)</u>
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава	<u>(97.151)</u>	<u>(134.794)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

9. НЕТО РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА (наставак)

б) Промене на рачунима исправке вредности

<u>У хиљадама динара</u>	Готовина и текући рачуни код банака (напомена 16)	Депозити (напомена 18)	Хартије од вредности* (напомена 19)	Кредити и пласмани (напомена 20)	Остала средства (напомена 23)	Укупно
Стање 1. јануара 2023. године	919.898	2.957.340	223.410	1.477.338	438.667	6.016.653
Нове исправке вредности	-	29.752	91.456	6.926	32.421	160.555
– финансијска средства	-	-	-	-	2.680	2.680
Нове исправке вредности – залихе	(343)	(27.271)	(8.464)	(11.597)	(19.588)	(67.263)
Укинута умањења вредности	(31.201)	(131.702)	-	-	(6.684)	(169.587)
Курсне разлике	-	-	-	(769)	(2.918)	(3.687)
Отписи	(101)	(94.165)	-	736	660	(92.870)
Стање 31. децембра 2023. године	888.253	2.733.954	306.402	1.472.634	445.238	5.846.481
Стање 1. јануара 2022. године	874.607	2.790.406	196.343	1.490.331	333.787	5.685.474
Нове исправке вредности	-	13.141	29.469	15.149	145.899	203.658
– финансијска средства	-	-	-	-	3.268	3.268
Нове исправке вредности – залихе	-	(13.266)	(2.402)	(28.807)	(13.224)	(57.699)
Укинута умањења вредности	45.291	167.059	-	-	9.479	221.829
Курсне разлике	-	-	-	(18)	(39.524)	(39.542)
Отписи	-	-	-	683	(1.018)	(335)
Остало	-	-	-	-	-	-
Стање 31. децембра 2022. године	919.898	2.957.340	223.410	1.477.338	438.667	6.016.653

* У складу са МСФИ 9, ефекат обезвређења дужничких хартија по фер вредности кроз остали резултат признају се кроз остали резултат и биланс успеха, и њима се не умањује књиговодствена вредност хартија у билансу стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године
10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Приходи оперативног пословања – ЗИН	6.294.779	6.469.559
Приходи од продаје меничних бланкета	125.258	126.428
Приходи од закупа	18.997	16.460
Повећање вредности залиха	133.530	63.943
Приходи од дивиденди	121.919	120.466
Остало	122.549	110.883
Остали пословни приходи	6.817.032	6.907.739

Приходи из оперативног пословања ЗИН-а односе се на приходе од продаје готових производа ЗИН-а који се, поред израде новчаница, кованог новца за оптицај и пригодног кованог новца, бави и израдом докумената, вредносних хартија и других производа.

Приходи од дивиденди остварени 2023. године у износу од 121.919 хиљада динара (2022. година: 120.466 хиљада динара), у целини се односе на учешћа у капиталу Банке за међународна поравнања, Базел.

11. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Трошкови зарада и накнада зарада, пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	6.089.663	5.344.844
Расходи/(приходи) резервисања за пензије и других резервисања за запослене	137.927	(37.681)
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	36.857	47.934
Јубиларне награде	57.307	41.327
Помоћ запосленима	31.723	36.030
Отпремнине	62.972	50.867
Накнада члановима Савета Банке	10.462	12.414
Остали лични расходи	4.290	4.860
Укупно трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	6.431.201	5.500.595

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године

12. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава 31. децембра	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Трошкови амортизације:		
- нематеријална имовина	354.156	234.697
- грађевински објекти	270.762	268.482
- опрема	1.084.299	1.150.287
- остало	549	843
Укупно трошкови амортизације	<u>1.709.766</u>	<u>1.654.309</u>

13. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава 31. децембра	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Приходи од укидања резервисања за судске спорове (напомена 27)	14.662	7.494
Приходи по основу ревалоризације основних средстава (напомена 22)	-	220.675
Остало	1.391.382	4.863.694
Укупно остали приходи	<u>1.406.044</u>	<u>5.091.863</u>

Од укупног износа осталих прихода највећи део, у износу од 600.000 хиљада динара (2022. година: 4.773.071 хиљада динара), односи се на приходе из деобне масе правних лица под ингеренцијом Агенције за осигурање депозита.

14. ОСТАЛИ РАСХОДИ

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Трошкови материјала	2.558.442	2.222.775
Трошкови производних услуга:		
- транспортне услуге	3.259	2.657
- ПТТ	56.780	53.752
- аутоматски пренос података	172.535	149.713
- одржавања	447.217	627.899
- трошкови закупа	35.646	7.663
- реклама и пропаганда	1.313	1.129
- службени листови и часописи	8.106	6.185
- трошкови дорада – ЗИН	25.039	19.190
- остале услуге	122.908	203.401
Нематеријални трошкови:		
- трошкови службеног пута	30.304	20.797
- трошкови превоза радника	77.648	79.089
- трошкови накнада добровољним пензијским фондовима	135.318	120.512
- стручно образовање радника	6.726	5.498
- интелектуалне услуге	304.237	211.138
- услуге чувања имовине и обезбеђења новца	56.309	46.580
- комуналне услуге	26.464	15.915
- трошкови репрезентације	11.449	8.013
- трошкови премија осигурања	72.795	67.760
- остали нематеријални трошкови	143.158	115.958
Трошкови пореза:		
- порез на имовину	55.747	46.412
- трошкови ПДВ-а	229.043	216.939
- остали трошкови пореза	31.001	27.905
Трошкови доприноса	7.465	7.760
Остали трошкови	108.716	91.494
Расходи по основу ревалоризације непокретности	-	41.748
Смањење вредности залиха	230.798	76.193
Трошкови резервисања за судске спорове (напомена 27)	15.724	19.297
Остали расходи	11.507	27.254
Укупно остали расходи	4.985.654	4.540.626

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

15. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

Класификација финансијских средстава и финансијских обавеза

У прегледу који следи приказана су финансијска средства и финансијске обавезе према категоријама у које су класификовани:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>Амортизована вредност</u>	<u>Фер вредност кроз биланс успеха</u>	<u>Фер вредност кроз остали резултат - обавезно</u>	<u>Фер вредност кроз остали резултат - опционо</u>	<u>Укупно финансијска средства/обавезе 31. децембар 2023.</u>
НА ДАН 31. ДЕЦЕМБАР 2023.						
Финансијска средства						
Готовина и текући рачуни код банака	16	709.492.176	-	-	-	709.492.176
Депозити	18	474.039.603	-	-	-	474.039.603
Потраживања по основу деривата		-	18.764	-	-	18.764
Хартије од вредности	19	129.238.893	-	1.463.503.746	12.599.446	1.605.342.085
Кредити и пласмани	20	846.133	-	-	-	846.133
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	21	94.385.689	-	-	-	94.385.689
Остала средства	23	1.193.654	-	-	-	1.193.654
Укупно		1.409.196.148	18.764	1.463.503.746	12.599.446	2.885.318.104
Финансијске обавезе						
Обавезе по основу деривата		-	18.764	-	-	18.764
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	24	1.461.704.093	-	-	-	1.461.704.093
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	25	807.399.400	-	-	-	807.399.400
Обавезе према ММФ-у	26	94.463.082	-	-	-	94.463.082
Новац у оптицају	29	369.368.005	-	-	-	369.368.005
Остале обавезе	30	2.845.108	-	-	-	2.845.108
Укупно		2.735.779.688	18.764	-	-	2.735.798.452

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

15. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Класификација финансијских средстава и финансијских обавеза (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Напомена</u>	<u>Амортизована вредност</u>	<u>Фер вредност кроз биланс успеха</u>	<u>Фер вредност кроз остали резултат - обавезно</u>	<u>Фер вредност кроз остали резултат - опционо</u>	<u>Укупно финансијска средства/обавезе 31. децембар 2022.</u>
НА ДАН 31. ДЕЦЕМБАР 2022.						
Финансијска средства						
Готовина и текући рачуни код банака	16	802.350.411	-	-	-	802.350.411
Депозити	18	245.333.709	-	-	-	245.333.709
Потраживања по основу деривата			12.770	-	-	12.770
Хартије од вредности	19	141.197.749	-	992.442.769	12.131.489	1.145.772.007
Кредити и пласмани	20	32.126.330	-	-	-	32.126.330
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	21	97.421.027	-	-	-	97.421.027
Остала средства	23	1.127.267	-	-	-	1.127.267
Укупно		1.319.556.493	12.770	992.442.769	12.131.489	2.324.143.521
Финансијске обавезе						
Обавезе по основу деривата		-	12.770	-	-	12.770
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	24	1.038.485.496	-	-	-	1.038.485.496
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	25	619.868.392	-	-	-	619.868.392
Обавезе према ММФ-у	26	212.833.439	-	-	-	212.833.439
Новац у оптицају	29	310.873.399	-	-	-	310.873.399
Остале обавезе	30	14.278.991	-	-	-	14.278.991
Укупно		2.196.339.717	12.770	-	-	2.196.352.487

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године
16. ГОТОВИНА И ТЕКУЋИ РАЧУНИ КОД БАНАКА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Готовина у благајни:		
- у домаћој валути	67	74
- у иностраној валути	186.524.711	259.988.822
<i>Укупно</i>	<i>186.524.778</i>	<i>259.988.896</i>
Текући рачуни:		
- код домаћих банака и НБС	13.493.587	16.431.751
- код банака у иностранству	508.973.790	526.246.411
Исправка вредности текућих рачуна	(888.253)	(919.898)
<i>Укупно</i>	<i>521.579.124</i>	<i>541.758.264</i>
Обрачуната и разграничена камата	1.388.274	603.251
Укупно готовина и текући рачуни код банака	<u>709.492.176</u>	<u>802.350.411</u>

Средства у специјалним правима вучења на текућем рачуну код ММФ-а (укључујући и средства резервне трансхе) у износу од 7.996.791 хиљаду динара (31. децембар 2022. године: 8.233.396 хиљада динара), приказана су у оквиру напомене 21.

17. ЗЛАТО И ОСТАЛИ ПЛЕМЕНИТИ МЕТАЛИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Злато	280.425.248	246.919.302
Остали племенити метали	1.123.705	1.189.046
Укупно злато и остали племенити метали	<u>281.548.953</u>	<u>248.108.348</u>

Банка је извршила процену трошкова афинаже са стањем на дан 31. децембра 2023. године, у циљу сагледавања материјалне значајности процењених износа на укупне финансијске извештаје и сагледавања евентуалне потребе за корекцијом фер вредности злата и осталих племенитих метала.

Процењени трошкови афинаже на дан 31. децембра 2023. године износе 0,09% од укупне вредности злата и осталих племенитих метала (31. децембра 2022. године: 0,11%) и не представљају материјално значајан износ у смислу МРС 8 „Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке“.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године
18. ДЕПОЗИТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Депозити:		
- орочени депозити	476.767.629	248.278.148
- остали депозити	5.928	12.901
<i>Укупно</i>	<i>476.773.557</i>	<i>248.291.049</i>
Исправка вредности орочених депозита	(2.733.954)	(2.957.340)
Укупно депозити	474.039.603	245.333.709

Орочени депозити односе се на краткорочне орочене депозите пласиране код страних банака.

Управљање улагањима у депозите код банака у иностранству врши се на бази Стратешких смерница за управљање девизним резервама Банке, како је објашњено у напмени 32.

19. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Хартије од вредности у динарима:		
Хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	129.545.295	141.421.159
Исправка вредности хартија од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	(306.402)	(223.410)
<i>Укупно хартије од вредности у динарима</i>	<i>129.238.893</i>	<i>141.197.749</i>
Хартије од вредности у страниј валути:		
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат		
- обавезно	1.463.503.746	992.442.769
- опционо	12.599.446	12.131.489
<i>Укупно хартије од вредности у страниј валути</i>	<i>1.476.103.192</i>	<i>1.004.574.258</i>
Укупно хартије од вредности	1.605.342.085	1.145.772.007

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Хартије од вредности у динарима:		
Хартије од вредности које се вреднују по амортизованој вредности		
Благајнички записи и обвезнице домаћих банака у стечају и ликвидацији	141.045	141.045
Купонске обвезнице	129.404.250	141.280.114
Исправка вредности хартија од вредности које се вреднују по амортизованој вредности у динарима	(306.402)	(223.410)
Укупно	129.238.893	141.197.749

19. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (Наставак)

Купонске обвезнице у износу од 129.404.250 хиљада динара односе се на државне и корпоративне обвезнице, које је Банка прибавила трајном куповином од банака на секундарном тржишту.

Прописима Банке којима се уређују монетарне операције, односно услови и начин спровођења операција на отвореном тржишту предвиђени су критеријуми под којима Банка може прихватати хартије од вредности које издају домаћа привредна друштва, како је објашњено у напмени 32.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Хартије од вредности у инострану валути:		
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат – обавезно		
Купонске обвезнице	1.353.154.716	859.315.118
Дисконтне хартије од вредности	<u>110.349.030</u>	<u>133.127.651</u>
Укупно	<u>1.463.503.746</u>	<u>992.442.769</u>

Купонске хартије од вредности у инострану валути односе се на иностране државне обвезнице укључујући и државне ХоВ индексиране стопом инфлације, иностране ХоВ јавног сектора (*Supranational, Subnational, Agencies, Sovereign*), ХоВ са променљивом каматном стопом *Floating Rate Notes – FRN*, као и иностране ХоВ с квалитетним средством обезбеђења (*Covered Bonds*), у износу од 1.353.154.716 хиљада динара (31. децембар 2022. године: 859.315.118 хиљада динара). Купонске хартије од вредности су деноминоване у EUR, USD, GBP и CAD.

Дисконтне хартије од вредности у инострану валути односе се на иностране државне дисконтне ХоВ (*T-bills*) рока доспећа до једне године, у износу од 110.349.030 хиљада динара (31. децембар 2022. године: 133.127.651 хиљаду динара), и представљају краткорочне хартије деноминоване у EUR и CAD.

Промена фер вредности, као и очекивани кредитни губици ових средстава исказују се у оквиру капитала на позицији резерве по основу фер вредности (напомена 31).

Управљање финансијским средствима по фер вредности кроз остали резултат врши се на бази Стратешких смерница за управљање девизним резервама Банке, како је објашњено у напмени 32.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године
19. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Власничке хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (опционо)		
Учешћа у капиталу у страниј валути:		
- Банка за међународна поравнања, Базел	12.598.537	12.130.636
- S.W.I.F.T. scri	909	853
Укупно	<u>12.599.446</u>	<u>12.131.489</u>

На дан 31. децембра 2023. године повећање резерви по основу промене фер вредности власничких хартија од вредности износи 467.957 хиљада динара (31. децембар 2022. године: смањење 3.219 хиљада динара). Остварен приход по основу дивиденде износи 121.919 хиљада динара (2022. година: 120.466 хиљада динара).

20. КРЕДИТИ И ПЛАСМАНИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Кредити и пласмани:		
- кредити банкама у стечају и ликвидацији	404.716	404.716
- кредити пословним банкама	530.465	530.465
- кредити по репо трансакцијама	-	31.251.136
- кредити из примарне емисије	956.639	956.639
- стамбени кредити запосленима	422.063	455.584
- остали пласмани	4.884	5.128
<i>Укупно</i>	<i><u>2.318.767</u></i>	<i><u>33.603.668</u></i>
Исправка вредности кредита и пласмана:		
- кредити банкама у стечају и ликвидацији	(404.716)	(404.716)
- по репо трансакцијама	-	(504)
- кредити из примарне емисије	(956.639)	(956.639)
- стамбени кредити запосленима	(111.279)	(115.479)
<i>Укупно</i>	<i><u>(1.472.634)</u></i>	<i><u>(1.477.338)</u></i>
Укупно кредити и пласмани	<u>846.133</u>	<u>32.126.330</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2023. године

21. ЧЛАНСКА КВОТА У ММФ-у И СРЕДСТВА У СПЕЦИЈАЛНИМ ПРАВИМА
ВУЧЕЊА

У хиљадама динара	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Чланска квота (<i>Holdings of Currency</i>)	86.353.207	89.132.817
Чланска квота (<i>Reserve Tranche</i>)	6.653.734	6.856.934
Средства у СПВ (<i>SDR Holdings</i>)	1.343.057	1.376.462
Разграничена камата	35.691	54.814
Разграничени трошкови на име ангажовања средстава код ММФ-а (commitment fee)	-	68.442
Укупно	94.385.689	97.489.469

На дан 31. децембра 2023. године чланска квота Републике Србије у Међународном монетарном фонду (укључујући и резервну траншу) износи 93.006.941 хиљаду динара (31. децембар 2022. године: 95.989.751 хиљаду динара).

Чланска квота исказана као пласман деноминован у специјалним правима вучења (*Special Drawing Rights - SDR*) износи SDR 654.800 хиљада (31. децембра 2022. године: SDR 654.800 хиљада).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

22. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА, НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

Промене на некретнинама, постројењима, опреми, инвестиционим некретнинама и нематеријалној имовини приказане су у следећој табели:

У хиљадама динара	Земљиште	Грађевински објекти	Опрема	Остала основна средства	Основна средства у припреми	Укупно	Инвестиционе некретнине	Нематеријална имовина
НАБАВНА/РЕВАЛОРИЗОВАНА ВРЕДНОСТ								
Почетно стање 1. јануара 2022. године	2.630.793	13.305.145	15.589.578	429.820	15.761	31.971.097	407.692	3.092.985
Нове набавке	-	-	964	-	783.721	784.685	-	585.299
Пренос са инвестиција у току	-	197.571	546.790	43	(744.404)	-	-	-
Ревалоризација – позитивни ефекти	1.029.029	1.238.828	-	-	-	2.267.857	76.516	-
Ревалоризација – негативни ефекти	(5.243)	(1.203.620)	-	-	-	(1.208.863)	-	-
Продаја, пренос, расхоровање и мањкови	-	-	(235.677)	(384)	-	(236.061)	-	-
Вишак, пријем и накнадно укњижена средства	-	-	20	1	-	21	-	-
Остало	-	-	-	-	(55.078)	(55.078)	-	55.061
Стање 31. децембар 2022. године	3.654.579	13.537.924	15.901.675	429.480	-	33.523.658	484.208	3.733.345
Нове набавке	-	-	351.049	-	1.148.414	1.499.463	-	588.573
Пренос са инвестиција у току	-	2.356	577.110	656	(580.122)	-	-	-
Продаја, пренос, расхоровање и мањкови	-	-	(253.292)	-	-	(253.292)	-	(155.322)
Остало	-	-	(3.659)	-	(82.592)	(86.251)	-	82.592
Стање 31. децембар 2023. године	3.654.579	13.540.280	16.572.883	430.136	485.700	34.683.578	484.208	4.249.188
ИСПРАВКА ВРЕДНОСТИ								
Почетно стање 1. јануара 2022. године	-	3.231.440	9.108.263	27.566	-	12.367.269	-	2.389.826
Обрачуната амортизација	-	268.482	1.150.287	843	-	1.419.612	-	234.697
Ревалоризација – позитивни ефекти	-	308.214	-	-	-	308.214	-	-
Ревалоризација – негативни ефекти	-	(2.396.935)	-	-	-	(2.396.935)	-	-
Продаја, пренос, расхоровање и мањкови	-	-	(227.236)	(312)	-	(227.548)	-	-
Остало	-	7	(11.080)	-	-	(11.073)	-	-
Стање 31. децембар 2022. године	-	1.411.208	10.020.234	28.097	-	11.459.539	-	2.624.523
Обрачуната амортизација	-	270.762	1.084.299	549	-	1.355.610	-	354.156
Продаја, пренос, расхоровање и мањкови	-	-	(253.182)	-	-	(253.182)	-	(155.321)
Остало	-	-	33.538	-	-	33.538	-	-
Стање 31. децембар 2023. године	-	1.681.970	10.884.889	28.646	-	12.595.505	-	2.823.358
Садашња вредност 31. децембар 2023.	3.654.579	11.858.310	5.687.994	401.490	485.700	22.088.073	484.208	1.425.830
Садашња вредност 31. децембар 2022.	3.654.579	12.126.716	5.881.441	401.383	-	22.064.119	484.208	1.108.822

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

22. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА, НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

Хијерархија фер вредности

Банка мери фер вредност земљишта, грађевинских објеката, дела осталих основних средстава (уметничка дела и музејске вредности), дела опреме (стилски намештај) и инвестиционих некретнина користећи хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе при вредновању на начин како је то обелодањено у напомени 32.

Фер вредност ових средстава на дан 31. децембар 2023. године, по нивоима хијерархије у складу с МСФИ 13, може бити приказана како следи:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Земљиште	-	-	3.654.579	3.654.579
Грађевински објекти	-	11.858.310	-	11.858.310
Остала основна средства (уметничке и музејске вредности и нумизматичка збирка)	-	-	360.807	360.807
Опрема – стилски намештај	-	-	196.731	196.731
Инвестиционе некретнине	-	484.208	-	484.208
31. децембар 2023. године	-	12.342.518	4.212.117	16.554.635

Фер вредност ревалоризованих средстава са стањем на дан 31. децембра 2023. године и садашња вредност ревалоризованих средстава која би била призната да су средства евидентирана по методу набавне вредности приказана је како следи:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Земљиште</u>	<u>Грађевински објекти</u>	<u>Опрема и остала основна средства</u>	<u>Инвестиционе некретнине</u>	<u>Укупно</u>
Фер вредност: 31. децембра 2023.	3.654.579	11.858.310	557.538	484.208	16.554.635
Садашња вредност ревалоризованих средстава исказаних по набавној вредности са стањем на дан 31. децембар 2023. године	967.585	9.617.711	169.459	298.243	11.052.998

Преглед техника вредновања и значајних неутврдивих параметара

Са стањем на дан 31. децембар 2022. године извршена је процена фер вредности непокретности које користи Банка. Ангажован је независни проценитељ Дил Инжењеринг Консалтинг доо Београд, а процена је извршена је у складу рачуноводственим политикама Народне банке Србије и уз уважавање релевантних међународних стандарда финансијског извештавања (МРС/МСФИ) и међународних стандарда процене (International valuation standards – IVS).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

22. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА, НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

Преглед техника вредновања и значајних неутврдивих параметара (наставак)

Процена је извршена применом тржишног (упоредиве цене некретнина које су предмет куповине/продаје на локалном тржишту, уз корекције које се односе на физичко стање конкретне непокретности), приносног (утврђивањем садашње вредности будућих новчаних токова током економског века средстава применом стопе капитализације која одражава ризик пројектованих новчаних токова и временску вредност новца) и трошковног приступа (трошкови изградње новог грађевинског објекта, од којих се одбијају три могуће форме застарелости: физичка, функционална и економска). Руководство Банке сматра да није било кретања и промена на тржишту у току 2023. године које би довеле до значајног одступања вредности и да процена која је рађена на дан 31. децембра 2022. године одражава књиговодствену вредност на дан 31. децембра 2023. године.

Ефекти процене земљишта, грађевинских објеката и инвестиционих некретнина у току 2022. године приказани су у следећој табели:

У хиљадама динара

	Земљиште	Грађевински објекти	Инвестиционе некретнине	Укупно
Ефекти промена фер вредности				
Повећање ревалоризационих резерви	889.965	2.232.562	-	3.122.527
Смањење ревалоризационих резерви	(5.243)	(71.980)	-	(77.223)
Укупно повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	884.722	2.160.582	-	3.045.304
Приходи по основу промене фер вредности	139.064	5.095	76.516	220.675
Расходи по основу промене фер вредности	-	(41.748)	-	(41.748)
Укупни ефекти по основу промене фер вредности	1.023.786	2.123.929	76.516	3.224.231

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

23. ОСТАЛА СРЕДСТВА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Дати аванси	496.698	209.080
Потраживања за накнаде	234.047	216.011
Потраживања по основу продаје готових производа и услуга	204.365	160.959
Потраживања од запослених	86.818	86.883
Остала потраживања из оперативног пословања	989.440	980.188
Залихе:		
- готови производи	685.958	872.079
- недовршена производња	366.087	232.564
- полупроизводи	293.601	346.572
- материјал	2.867.795	2.143.141
- резервни делови	242.303	231.248
- пригодни ковани новац и комерцијална паковања готовог новца	160.043	152.480
- злато и сребро које није непосредно уновчиво	587.108	587.108
- остало	319.038	304.388
<i>Укупно залихе</i>	<i>5.521.933</i>	<i>4.869.580</i>
Разграничени остали трошкови	44.298	36.463
Остала средства	72.172	70.273
<i>Укупно</i>	<i>7.649.771</i>	<i>6.629.437</i>
Исправке вредности:		
Дати аванси	(19)	(19)
Потраживања за накнаде	(66.391)	(66.653)
Потраживања по основу продаје готових производа и услуга	(30.165)	(16.701)
Потраживања од запослених	-	(141)
Остала потраживања из оперативног пословања	(294.487)	(300.702)
Залихе	(52.032)	(51.603)
Остала средства	(2.144)	(2.848)
<i>Укупно</i>	<i>(445.238)</i>	<i>(438.667)</i>
Укупно остала средства	<u>7.204.533</u>	<u>6.190.770</u>

Од укупног износа Осталих средстава по амортизованој вредности вреднује се 1.193.654 хиљада динара (31. децембар 2022: 1.127.267 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

24. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА И ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Трансакциони депозити у динарима:		
- обавезна резерва банака	489.418.934	284.685.388
- централни депозити	13.493.587	16.431.751
- остали трансакциони депозити у динарима	34.618	10.970.278
<i>Укупно</i>	<u>502.947.139</u>	<u>312.087.417</u>
Трансакциони депозити у страној валути:		
- обавезне резерве банака	343.491.211	336.157.327
- остали трансакциони депозити у страној валути	-	15.447.795
<i>Укупно</i>	<u>343.491.211</u>	<u>351.605.122</u>
Укупно трансакциони депозити	846.438.350	663.692.539
Остали депозити у динарима:		
- вишкови ликвидних средстава	117.778.310	185.664.928
- готовина у трезорима банака	88.769.073	77.442.895
<i>Укупно</i>	<u>206.547.383</u>	<u>263.107.823</u>
Остали депозити у страној валути:		
- остали депозити у страној валути	2.875.070	1.103.764
<i>Укупно</i>	<u>2.875.070</u>	<u>1.103.764</u>
Укупно остали депозити	209.422.453	264.211.587
Обавезе по репо трансакцијама	405.312.825	110.050.905
Остале финансијске обавезе	530.465	530.465
Укупно остале обавезе	405.843.290	110.581.370
Укупно депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	<u>1.461.704.093</u>	<u>1.038.485.496</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

24. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА И ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА (наставак)*Трансакциони депозити*

Трансакциони депозити банака и других финансијских организација у динарима представљају текуће и друге рачуне банака и других финансијских организација код Банке. На текуће рачуне банака код Банке издваја се обавезна резерва у динарима и банке су дужне да у обрачунском периоду одржавају просечно дневно стање издвојене обавезне резерве у висини обрачунате обавезне резерве.

На износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве у обрачунском периоду који не прелази износ обрачунате динарске обавезне резерве, Банка је у 2023. години плаћала камату у висини од 0,75% (2022 година: 0,10% на годишњем нивоу у периоду од 1. јануара до 17. априла, 0,25% на годишњем нивоу у периоду од 18. априла до 17. маја, 0,50% на годишњем нивоу у периоду од 18. маја до 17. јуна и 0,75% на годишњем нивоу у периоду од 18. јуна до 31. децембра).

Обавезна резерва у страној валути односи се на обавезу пословних банака да држе некаматоносне депозите код Банке у складу с правилима прописаним Законом и релевантним подзаконским актима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

25. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРЖАВИ И ДРУГИМ ДЕПОНЕНТИМА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Трансакциони депозити у динарима:		
- депозити Министарства финансија и Управе за трезор	304.826.691	299.657.421
- остали трансакциони депозити у динарима	3.711.858	12.049.010
<i>Укупно</i>	<i>308.538.549</i>	<i>311.706.431</i>
Трансакциони депозити у иностраној валути:		
- депозити Министарства финансија и Управе за трезор	45.424.360	93.840.998
- остали трансакциони депозити у иностраној валути	6.840	8.365
<i>Укупно</i>	<i>45.431.200</i>	<i>93.849.363</i>
Укупно трансакциони депозити	353.969.749	405.555.794
Остали депозити у динарима:		
- готовина код Управе за трезор	1.558.780	1.213.181
- остали депозити у динарима	17.423.060	1.205.913
<i>Укупно</i>	<i>18.981.840</i>	<i>2.419.094</i>
Остали депозити у иностраној валути:		
- депозит по основу Фонда револвинг кредита	540.619	184.158
- наменски депозити Министарства финансија и Управе за трезор	51.454.492	35.617.086
- остали наменски депозити	50.230.107	43.116.257
- наменски депозити - донације за директне и индиректне кориснике буџетских средстава Републике Србије, односно локалне власти	1.552.566	3.358.938
- депозити по основу одузетог ефективног иностраног новца, девиза	4.934.320	4.526.031
- орочени депозити	279.582.842	112.173.689
- остали депозити у иностраној валути	45.988.305	12.746.525
- остале финансијске обавезе	164.560	170.820
<i>Укупно</i>	<i>434.447.811</i>	<i>211.893.504</i>
Укупно остали депозити	453.429.651	214.312.598
Укупно депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	807.399.400	619.868.392

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

26. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА МЕЂУНАРОДНОМ МОНЕТАРНОМ ФОНДУ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Хартије од вредности и друге обавезе које се односе на регулисање статуса код ММФ-а	86.358.567	89.134.842
Stand-By аранжман	-	115.187.719
Обавеза према ММФ-у у SDR	8.048.594	8.306.719
Обрачуната камата	55.921	204.159
Укупно обавезе према ММФ-у	94.463.082	212.833.439

У складу са Законом о регулисању обавеза Републике Србије према Међународном монетарном фонду на основу коришћења средстава Stand-By аранжмана одобрених Републици Србији одлуком Одбора извршних директора Међународног монетарног фонда од 19. децембра 2022. године („Службени гласник РС“ бр. 10/23), обавезе по основу коришћења средстава овог Stand-By аранжмана представљају финансијске обавезе Републике Србије према Међународном монетарном фонду.

27. РЕЗЕРВИСАЊА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Резервисања за отпремнине запослених	891.101	757.648
Резервисања за јубиларне награде запослених	653.706	555.190
Резервисања за неискоришћени годишњи одмор	238.236	226.325
Резервисања за судске спорове	114.010	115.386
Укупно резервисања	1.897.053	1.654.549

Кретања промена на резервисањима

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Резервисања за отпремнине запослених</u>	<u>Резервисања за јубиларне награде запослених</u>	<u>Резервисања за неискоришћене годишње одморе</u>	<u>Резервисања за судске спорове</u>	<u>Укупно</u>
Стање на дан 1.1.2022.	977.768	631.529	209.899	115.000	1.934.196
Нова резервисања (напомена 11, 14 и 31)	30.393	-	16.426	19.297	66.116
Искоришћена резервисања у току године	-	-	-	(11.417)	(11.417)
Укидање резервисања (напомена 13)	(250.513)	(76.339)	-	(7.494)	(334.346)
Стање на дан 31.12.2022.	757.648	555.190	226.325	115.386	1.654.549
Стање на дан 1.1.2023.	757.648	555.190	226.325	115.386	1.654.549
Нова резервисања (напомена 11, 14 и 31)	133.453	98.516	11.911	15.724	259.604
Искоришћена резервисања у току године	-	-	-	(2.438)	(2.438)
Укидање резервисања (напомена 13)	-	-	-	(14.662)	(14.662)
Стање на дан 31.12.2023.	891.101	653.706	238.236	114.010	1.897.053

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

27. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

Отпремнине и јубиларне награде

Резервисања за отпремнине запослених при одласку у пензију и јубиларне награде запослених, формирана на основу извештаја овлашћеног актуара, исказана су у висини дисконтоване садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Основне претпоставке за процену укључују следеће:

- 1) Дисконтна стопа од 6,21%, изведена као просек референтне каматне стопе на дан 31.12.2023. године која је износила 6,5% и стопе ХоВ на секундарном тржишту са најдужим роком која је износила 5,91%.
- 2) Очекивана годишња стопа раста зарада коју чине: годишње стопе раста зарада од 21,98% за 2024. годину, 9,0% за 2025. годину, 8,0% за 2026. годину и 7,0% након тога.
- 3) Стопа флукуације запослених: 0,32 % за ЗИН и 1,32% за седиште и филијале Банке, на основу података банке о броју запослених код којих је дошло до отказа уговора о раду у периоду од 2019. до 2023. године ;
- 4) Стопа инвалидитета: просечна стопа 0,43% за ЗИН и 0,18% за седиште и филијале, на основу података Банке о броју запослених који су отишли у инвалидску пензију у периоду од 2019. до 2023. године;
- 5) Таблице смртности Републике Србије 2010-2012, посебно за женски пол, посебно за мушки пол, које је објавио Републички завод за статистику Републике Србије.

На основу истих претпоставки, Банка је извршила резервисање за јубиларне награде које Банка исплаћује запосленима у складу са интерним актима након испуњења одређеног броја година стажа.

Судски спорови

Резервисања за судске спорове на дан 31. децембра 2023. године у износу од 114.010 хиљада динара (31. децембар 2022. године: 115.386 хиљада динара) формирана су на основу процене исхода спорова од стране Дирекције за законодавно-правне послове у делу спорова из функције Банке, Дирекције за људске ресурсе и организациона питања у делу радних спорова и адвоката Банке. Формирани износ резервисања представља најбољу могућу процену руководства Банке у вези са очекиваним издацима по судским споровима, где је процењен негативан исход за Банку.

28. ТЕКУЋЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ

Банка порез на добит обрачунава и плаћа у складу са одредбама Закона о порезу на добит правних лица Републике Србије и Правилника о садржају пореског биланса за недобитне организације – обвезнике пореза на добит правних лица. Коначна пореска основица, на коју се примењује прописана стопа пореза на добит правних лица од 15%, утврђује се Пореским билансом за недобитну организацију која примењује контни оквир за НБС, који предаје у року од 180 дана од дана истека периода за који се утврђује пореска обавеза. Уплата пореза на добит се врши у року прописаном за подношење пореске пријаве и пореског биланса.

Износ опорезиве добити обрачунава се на основу прихода остварених на тржишту, односно прихода од продаје производа и услуга, за расходе у вези с приходима оствареним на тржишту и то: трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода, трошкова амортизације и осталих пословних расхода. Приходи остварени на тржишту односе се у највећем делу на приходе оперативног пословања ЗИН-а, приходе од продаје меничних бланкета и приходе од закупа, приказаних у оквиру напомене 10.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

28. ТЕКУЋЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ (Наставак)

Расходи настали у вези с приходима оствареним на тржишту, делом се обрачунавају и исказују сразмерно учешћу прихода остварених на тржишту у укупно оствареним приходима обвезника.

Порез на добит по обрачуну за 2023. годину износи 416.934 хиљаде динара (31. децембар 2022. године: 483.977 хиљада динара).

Порески биланс Народне банке Србије

<u>У хиљадама динара</u>	За годину која се завршава	
	2023.	31. децембра 2022.
Приходи остварени на тржишту		
- приходи од продаје производа и услуга	6.560.640	6.719.735
Расходи настали у вези с приходима оствареним на тржишту		
- трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(942.368)	(911.946)
- трошкови амортизације	(459.899)	(501.251)
- остали пословни расходи	(2.378.815)	(2.080.022)
Пореска основица	2.779.558	3.226.516
Стопа пореза на добит (ефективна пореска стопа)	15%	15%
Порез на добит	416.934	483.977

29. НОВАЦ У ОПТИЦАЈУ

Готов новац у оптицају у износу од 369.368.005 хиљада динара (31. децембар 2022. године: 310.873.399 хиљада динара) представља обавезу Банке према трансакторима. Тај износ не обухвата оптицајни новац у трезорима пословних банака, приказан у оквиру Депозита и осталих обавеза према банкама и другим финансијским организацијама (напомена 24), као ни оптицајни новац код Управе за трезор, приказан у оквиру Депозита и осталих обавеза према држави и другим депонентима (напомена 25).

30. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

<u>У хиљадама динара</u>	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Добављачи:		
- у земљи	329.233	171.276
- у иностранству	18.795	260.826
Примљени аванси:		
- у динарима	256.377	225.234
- у иностранској валути	9.357	10.618
Обавезе по основу зарада	275.989	250.897
Девизне обавезе према банкама у земљи на име замене ефективног страног новца	801.557	66.026
Обавезе по основу оставина	27.018	27.227
Остала пасивна временска разграничења	36.079	31.395
Обавезе по основу пореза и доприноса	124.060	65.995
Остале обавезе из пословања	1.268.457	13.436.744
Укупно остале обавезе	3.146.922	14.546.238

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

31. КАПИТАЛ

Структура капитала приказана је у следећој табели:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Државни капитал	216.507.798	204.260.998
Резерве:		
- Посебне резерве	187.289.555	162.760.357
- Ревалоризационе резерве	17.031.131	17.031.131
- Резерве по основу фер вредности	11.737.228	(21.284.313)
- Актуарски губици	(116.427)	(10.473)
Нераспоређени добитак	26.012.509	39.525.003
Укупно капитал	458.461.794	402.282.703

Република Србија је власник целокупног капитала Банке.

Капитал Банке се састоји од основног капитала и резерви. У складу са Законом, минимални износ основног капитала је 10 милијарди динара. Основни капитал Банке на дан 31. децембра 2023. године износи 216.507.798 хиљада динара (31. децембар 2022. године: 204.260.998 хиљада динара), што је изнад прописаног цензуса. Посебне резерве користе се за покриће евентуалног губитка. Губитак изнад нивоa минималног основног капитала покрива се из посебних резерви и основног капитала, а ако наведена средства нису довољна, из буџета Републике Србије или из хартија од вредности које у ту сврху, по тржишним условима, емитује Република Србија и преноси Банци. Ако Република Србија не покрије губитак Банке, исти се покрива из добити која се оствари у наредним годинама.

Резерве по основу фер вредности представљају кумулативну нето промену вредности власничких и дужничких хартија од вредности мерених по фер вредности кроз остали резултат. Овај износ обухвата и износ обезвређења дужничких хартија од вредности.

Расподела добити

Према одредбама Закона, до достизања износа минималног основног капитала, целокупна добит Банке распоређује се у основни капитал. После достизања износа минималног основног капитала, целокупна добит Банке распоређује се у посебне резерве Банке, до достизања износа ових резерви од 20 милијарди динара.

После достизања минималног износа основног капитала и износа посебних резерви из претходног става, целокупна добит Банке се распоређује тако, да се део добити проистекао из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви Банке распоређује у основни капитал (33,3%) и посебне резерве (66,7%), док се преостали део добити који није проистекао из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви Банке распоређује у основни капитал (10%), посебне резерве (20%) и у буџет Републике Србије (70%).

У 2023. години Банка је остварила добит пре опорезивања у износу од 26.429.443 хиљаде динара (у 2022. години: 40.008.980 хиљада динара), односно након опорезивања у износу од 26.012.509 хиљада динара (у 2022. години: 39.525.003 хиљаде динара).

У табели која следи приказана је расподела добити за 2023. годину у складу с Одлуком о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2023. годину, која ће бити предмет усвајања од стране Савета. Приказана расподела добити за претходну 2022. годину.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

31. КАПИТАЛ (наставак)

усаглашена је са Одлуком о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2022. годину.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Добит проистекла из курсних разлика и ефеката валутне клаузуле	8.379.971	35.597.853
Добит проистекла из ревалоризационих резерви	-	-
1. Укупно добит проистекла из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви	8.379.971	35.597.853
2. Добит која није проистекла из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви пре опорезивања	18.049.472	4.411.127
Добит пре опорезивања (1+2)	26.429.443	40.008.980
3. Порез на добит	416.934	483.977
4. Добит која није проистекла из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви након опорезивања (2-3)	17.632.538	3.927.150
Нераспоређени добитак (1+4)	26.012.509	39.525.003
Расподела добити проистекле из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви (1)		
1.1) повећање основног капитала 33,3%	2.790.530	11.854.085
1.2) повећање посебних резерви 66,7%	5.589.441	23.743.768
	8.379.971	35.597.853
Расподела добити која није проистекла из курсних разлика, ефеката валутне клаузуле и ревалоризационих резерви (4)		
2.1) пренос буџету 70%	12.342.776	2.749.005
2.2) повећање основног капитала 10%	1.763.254	392.715
2.3) повећање посебних резерви 20%	3.526.508	785.430
	17.632.538	3.927.150
Укупно повећање основног капитала (1.1+2.2)	4.553.784	12.246.800
Укупно повећање посебних резерви (1.2+2.3)	9.115.949	24.529.198
Пренос буџету (2.1)	12.342.776	2.749.005
Нераспоређени добитак	26.012.509	39.525.003

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Основни финансијски ризици којима се Банка излаже у свакодневном пословању су:

- кредитни ризик,
- ризик ликвидности,
- ризик од промене каматних стопа и
- девизни ризик.

С обзиром да Банка за основни циљ има одржавање стабилности цена и очување финансијске стабилности у Републици Србији, њен оквир за управљање финансијским ризицима се разликује у односу на друге, комерцијалне финансијске институције. Већина финансијских ризика Банке настаје по основу управљања девизним резервама и по основу операција на финансијском тржишту.

Управљање девизним резервама врши се на основу Стратешких смерница за управљање девизним резервама Банке које утврђује Извршни одбор. Стратешким смерницама дефинишу се критеријуми за пласирање девизних резерви и циљеви коришћења девизних резерви, као и глобални оквир за пласмане и друго. Тактичке смернице за управљање девизним резервама израђују се на основу Стратешких смерница, а усваја их Извршни одбор Банке на предлог Инвестиционог комитета Банке.

Тактичке смернице спроводе се у Одељењу за девизне резерве у оквиру Сектора за монетарне и девизне операције. Одсек за управљање ризицима и контролу ризика у оквиру Одељења за девизне резерве, задужен је за стварање и одржавање оквира за управљање финансијским ризицима девизних резерви, прати и анализира ове ризике на дневном нивоу и месечно извештава Извршни одбор.

Као и у случају већине других централних банака, сама природа пословања Банке и њене функције излажу је и низу оперативних и репутационих ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Финансијски инструменти (средства и обавезе)

Табела која следи приказује нето изложеност Банке по основу финансијских средстава и обавеза на дан 31. децембар 2023. и 31. децембар 2022. године:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Финансијска средства		
Готовина и текући рачуни код банака	709.492.176	802.350.411
Депозити	474.039.603	245.333.709
Потраживања по основу деривата	18.764	12.770
Хартије од вредности	1.605.342.085	1.145.772.007
Кредити и пласмани	846.133	32.126.330
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	94.385.689	97.421.027
Остала средства	1.193.654	1.127.267
Укупно финансијска средства	<u>2.885.318.104</u>	<u>2.324.143.521</u>
Финансијске обавезе		
Обавезе по основу деривата	18.764	12.770
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	1.461.704.093	1.038.485.496
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	807.399.400	619.868.392
Обавезе према ММФ-у	94.463.082	212.833.439
Новац у оптицају	369.368.005	310.873.399
Остале обавезе	2.845.108	14.278.991
Укупно финансијске обавезе	<u>2.735.798.452</u>	<u>2.196.352.487</u>

Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик неизмирења обавеза, тј. могућност да се средства неће правовремено и/или у потпуности вратити или да се неће наплатити планираном/уговореном динамиком и табеле испод приказују максималну изложеност финансијских средстава на дан 31. децембар 2023. и 31. децембар 2022. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Кредитни квалитет финансијских средстава

Табела која следи приказује кредитни квалитет финансијских средстава Банке која се вреднују по амортизованој вредности, изузев готовине у благајни и чланске квоте у ММФ-у и финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат, изузев власничких хартија од вредности које се опционо вреднују по фер вредности кроз остали резултат, нето:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>31. децембар 2023.</u>
ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА				
Готовина и текући рачуни код банака				
Бруто књиговодствена вредност	522.967.399	-	888.253	523.855.652
Исправка вредности	-	-	(888.253)	(888.253)
Нето књиговодствена вредност	522.967.399	-	-	522.967.399
Депозити				
Бруто књиговодствена вредност	474.045.793	-	2.727.764	476.773.557
Исправка вредности	(6.190)	-	(2.727.764)	(2.733.954)
Нето књиговодствена вредност	474.039.603	-	-	474.039.603
Хартије од вредности по амортизованој вредности				
Бруто књиговодствена вредност	129.404.250	-	141.045	129.545.295
Исправка вредности	(165.357)	-	(141.045)	(306.402)
Нето књиговодствена вредност	129.238.893	-	-	129.238.893
Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат - обавезно				
Нето књиговодствена вредност	1.463.503.746	-	-	1.463.503.746
Резервисања за очекиване кредитне губитке	(51.614)	-	-	(51.614)
Бруто књиговодствена вредност*	1.463.503.746	-	-	1.463.503.746
(напомена 19)				
Кредити и пласмани				
Бруто књиговодствена вредност	848.710	61.561	1.408.496	2.318.767
Исправка вредности	(63.788)	(13.906)	(1.394.940)	(1.472.634)
Нето књиговодствена вредност	784.922	47.655	13.556	846.133
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	8.032.482	-	-	8.032.482
Остала средства				
Бруто књиговодствена вредност	1.050.933	152.769	383.139	1.586.841
Исправка вредности	-	(20.291)	(372.896)	(393.187)
Нето књиговодствена вредност	1.050.933	132.478	10.243	1.193.654

* У складу са МСФИ 9, ефекат обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат признаје се кроз остали резултат и у билансу успеха, и њиме се не умањује књиговодствена вредност хартија од вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Кредитни квалитет финансијских средстава (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА				
Готовина и текући рачуни код банака				
Бруто књиговодствена вредност	542.361.516	-	919.898	543.281.414
Исправка вредности	-	-	(919.898)	(919.898)
Нето књиговодствена вредност	542.361.516	-	-	542.361.516
Депозити				
Бруто књиговодствена вредност	245.337.233	-	2.953.816	248.291.049
Исправка вредности	(3.524)	-	(2.953.816)	(2.957.340)
Нето књиговодствена вредност	245.333.709	-	-	245.333.709
Хартије од вредности по амортизованој вредности				
Бруто књиговодствена вредност	141.280.114	-	141.045	141.421.159
Исправка вредности	(82.365)	-	(141.045)	(223.410)
Нето књиговодствена вредност	141.197.749	-	-	141.197.749
Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат - обавезно				
Нето књиговодствена вредност	992.442.769	-	-	992.442.769
Резервисања за очекиване кредитне губитке	(46.087)	-	-	(46.087)
Бруто књиговодствена вредност* (напомена 19)	992.442.769	-	-	992.442.769
Кредити и пласмани				
Бруто књиговодствена вредност	32.125.677	64.073	1.413.918	33.603.668
Исправка вредности	(68.545)	(13.200)	(1.395.593)	(1.477.338)
Нето књиговодствена вредност	32.057.132	50.873	18.325	32.126.330
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	8.288.210	-	-	8.288.210
Остала средства				
Бруто књиговодствена вредност	956.874	110.986	446.452	1.514.312
Исправка вредности	-	(7.067)	(379.978)	(387.045)
Нето књиговодствена вредност	956.874	103.919	66.474	1.127.267

* У складу са МСФИ 9, ефекат обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат признаје се кроз остали резултат и у билансу успеха, и њиме се не умањује књиговодствена вредност хартија од вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)***Кредитни квалитет финансијских средстава (наставак)***

Основна изложеност Банке кредитном ризику настаје пре свега по основу управљања девизним резервама. При пласирању девизних резерви, Банка се руководи начелима ликвидности и сигурности. Банка настоји да инвестирањем девизних резерви оствари што је могуће већи принос по основу улагања, али да при том не доведе у питање ликвидност и сигурност.

Анализа и мерење кредитног ризика портфолија Банке врши се у складу са општеприхваћеним методама, укључујући захтеве за минималним кредитним рејтингом.

Хартије од вредности у које се улаже, морају имати минимални комбиновани кредитни рејтинг од А- за државне, А+ за обвезнице јавног сектора и АА за обвезнице покривене средствима обезбеђења, према рејтинг агенцијама *Standard&Poor's*, *Moody's Investor Service (Moody's)* и *Fitch Ratings*.

Банке код којих Банка пласира депозите, уколико нису покривени колатералом, морају имати минимални комбиновани кредитни рејтинг АА- према рејтинг агенцијама *Standard&Poor's*, *Moody's* и *Fitch Ratings*. За сваку банку одређује се индивидуални кредитни лимит, на основу кредитног рејтинга банке, искуства у раду с тим банкама, као и на основу анализе података о пословању банака. Индивидуални кредитни лимити одређују се у Листи издавалаца хартија од вредности и банака код којих је дозвољено пласирати средства девизних резерви Банке, коју усваја Извршни одбор.

Пласмани код централних банака и међународних финансијских институција нису ограничени.

Изузетак од претходних ставова чине средства на редовним текућим рачунима Банке код банака које немају наведени рејтинг, а користе се за потребе обављања платног промета са иностранством.

Пласмани Банке у динарске хартије од вредности се односе на државне и корпоративне хартије од вредности прибављене трајном куповином од банака на секундарном тржишту. Република Србија према екстерним рејтинг агенцијама *Standard and Poor* има кредитни рејтинг на нивоу ББ+ уз стабилне изгледе (*stable outlook*), према *Fitch Ratings* има кредитни рејтинг на нивоу ББ+ уз стабилне изгледе (*stable outlook*), док према агенцији *Moody's Investors Service* има кредитни рејтинг Ба2 уз стабилне изгледе (*stable outlook*). Услов за прихватање корпоративних обвезница у монетарним операцијама је да привредно друштво, њихов издавалац, има оцену бонитета Агенције за привредне регистре најмање на нивоу „(Д) прихватљив“ бонитет.

Умањење вредности финансијских средстава

Банка умањење вредности финансијских средстава (исказивање исправке вредности, односно резервисања за очекиване кредитне губитке), врши за износ очекиваних кредитних губитака финансијских средстава која се вреднују по амортизованој вредности и финансијских средстава по фер вредности кроз остали резултат.

Очекивани кредитни губитак је износ садашње вредности процењених кредитних губитака, пондерисаних ризиком неиспуњења обавеза.

Финансијска средства се, на основу процене да ли је кредитни ризик значајно повећан у односу на ризик који је постојао на датум почетног признавања тих финансијских средстава, сврставају у ниво обезвређења 1, 2 или 3.

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)**Кредитни ризик (наставак)*****Умањење вредности финансијских средстава (наставак)***

Финансијска средства сврставају се у ниво обезвређења 1, ако је процењено да имају низак кредитни ризик или ако кредитни ризик није значајно повећан у односу на ризик који је постојао на датум почетног признавања тих финансијских средстава. За ова финансијска средства утврђује се износ дванаестомесечних очекиваних кредитних губитака.

Финансијска средства сврставају се у ниво обезвређења 2, ако је процењено да је кредитни ризик значајно повећан у односу на ризик који је постојао на датум почетног признавања и за ова финансијска средства утврђује се износ очекиваних кредитних губитака током читавог века трајања финансијског средства.

Финансијска средства сврставају се у ниво обезвређења 3, ако је процењено да је кредитни ризик значајно повећан, тако да се може сматрати да је вредност тих финансијских средстава кредитно умањена и за ова финансијска средства утврђује се износ очекиваних кредитних губитака током читавог века трајања финансијског средства.

Финансијска средства чија је вредност кредитно умањена при стицању, обавезно се сврставају у ниво 3 обезвређења и остају у том нивоу током читавог века трајања.

При дефинисању критеријума за процену повећања кредитног ризика који се сматра значајним, за сва финансијска средства за која се врши процена очекиваних кредитних губитака примењују се критеријуми који су у складу с критеријумима у употреби при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства, укључујући и разматрање квалитативних показатеља, а нарочито:

- промене утврђених (уговорених, прописаних или на други начин у складу с прописима установљених) услова финансијског средства, који би се онда значајно разликовали од услова на тржишту,
- промене интерног/екстерног кредитног рејтинга дужника,
- значајних промена у привредној грани (у финансијским и/или економским условима),
- промене у пословном резултату дужника,
- значајног повећања кредитног ризика других финансијских средстава истог дужника,
- промене вредности средства обезбеђења или гаранције трећих лица,
- информација о истеку рока доспећа,
- других одговарајућих показатеља.

Независно од критеријума који се користе при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства – ако се не докаже супротно, сматра се да је дошло до значајног повећања кредитног ризика код свих финансијских средстава која су доспела на последњи дан извештајног периода, а нису наплаћена у року од 30 дана од дана доспећа.

Вредност финансијског средства је обезвређена (*credit - impaired assets*) када настане један или више догађаја са штетним утицајем на процењени будући новчани ток тог финансијског средства, и тада се то средство сврстава у ниво обезвређења 3.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

Докази обезвређења вредности свих финансијских средстава која подлежу процени очекиваних кредитних губитака укључују, нарочито, расположиве информације о следећим догађајима:

- значајним финансијским потешкоћама дужника,
- повреди уговора или других утврђених услова, као што је неизмирење обавеза или прекорачење доспећа,
- реструктурирању дуга из економских или правних разлога повезаних с финансијским потешкоћама дужника,
- очигледној могућности да ће над дужником бити покренут стечајни поступак или други облик финансијске реорганизације,
- престанку постојања активног тржишта за односно финансијско средство услед финансијских потешкоћа дужника,
- куповини или издавању финансијског средства уз велики дисконт који одражава настале кредитне губитке.

Независно од критеријума који се користе при редовном управљању кредитним ризицима за односна финансијска средства – ако се не докаже супротно, сматра се да је финансијско средство прешло у статус неизмирења обавеза (ниво 3 обезвређења) ако је доспело на последњи дан извештајног периода, а није наплаћено у року дужем од 90 дана од дана доспећа.

Очекивани кредитни губици финансијских средстава процењују се за појединачно финансијско средство или за групу финансијских средстава са истим карактеристикама, при чему се узимају у обзир све релевантне и доступне квантитативне и квалитативне информације, и то оне које се односе на прошла, садашња и будућа догађања.

Начин на који се одређује да ли на извештајни датум финансијска средства имају низак кредитни ризик и поступци на основу којих се процењује да ли је на извештајни датум кредитни ризик значајно повећан у односу на дан почетног признавања, као и поступци за процену износа обезвређења, методе и технике које се користе за процену обезвређења, модели који се користе за мерење очекиваних кредитних губитака утврђени су методологијама за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака у оквиру надлежних организационих делова Банке, и то:

- готовине и текућих рачуна код банака,
- пласмана девизних резерви,
- финансијских средства која су прибављена у оквиру активности везаних за спровођење монетарне политике и инструмената предвиђених Законом и другим законима,
- чланске квоте код ММФ-а и средстава у специјалним правима вучења,
- осталих средства и потраживања.

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)**Кредитни ризик (наставак)*****Умањење вредности финансијских средстава (наставак)***

Природа **готовине и текућих рачуна код банака** у иностраној валути је таква да су ова средства тренутно расположива, те се сматра да су очекивани кредитни губитак за 12 месеци и за цео животни век трајања ових финансијских средстава једнаки. Докле год су ова финансијска средства тренутно расположива, сматра се да је кредитни ризик занемарљив и да је очекивани кредитни губитак у вези ових средстава једнак нули. Такође, имајући у виду да се средства на текућим рачунима код банака налазе код банака чији су кредитни рејтинзи инвестиционог ранга, ова средства имају низак кредитни ризик и сматра се да није дошло до значајног повећања кредитног ризика све док њихов кредитни рејтинг остане на том рангу. Немогућност располагања овим финансијским средствима дуже од једног радног дана, односно два радна дана у случају постојања техничких потешкоћа је основни индикатор да је њихова вредност кредитно умањена. Као додатне релевантне информације за опредељивање статуса кредитно умањене вредности се могу користити и сазнања о кашњењу у извршавању обавеза других држалаца рачуна, односно кашњење у испуњењу обавеза према повериоцима, као и информације које објављују рејтинг агенције, као што је додељивање статуса D и друге информације о могућности покретања стечајног поступка.

Кредитни ризик **пласмана девизних резерви** (депозита и хартија од вредности у иностраној валути) се квантификује преко *default* модела, заснованог на вероватноћи губитка уговорене стране. Параметри за мерење кредитног ризика су следећи:

- износ изложен ризику (максималан износ који може постати губитак у случају настанка случаја немогућности измирења уговорне обавезе), који је једнак тржишној вредности пласираних средстава,
- вероватноћа губитка (вероватноћа да ће настати ситуација у којој уговорна страна неће моћи да испуни своју обавезу), која се, у зависности од композитног кредитног рејтинга банке/издаваоца, израчунава као просек *default* стопа за годину дана рејтинг агенција *Standard&Poor's* и *Moody's*,
- губитак за дати степен вероватноће, који се добија као $1 - \text{recovery rate}$ (ниво до кога се може надокнадити губитак услед немогућности уговорне стране да испуни своју обавезу) и
- очекивани кредитни губитак, који представља просечан потенцијални губитак тржишне вредности средстава који је последица неког догађаја на тржишту, а у вези је са кредитним ризиком.

Пласмани девизних резерви код банака, односно издавалаца чији је кредитни рејтинг инвестиционог ранга, имају низак кредитни ризик. Снижење кредитног рејтинга за неки инструмент из пласмана девизних резерви на ниво за један степен нижи од инвестиционог ранга сматра се значајним повећањем кредитног ризика, у ком случају се примењује вредност параметра вероватноћа губитка за преостали век трајања финансијског средства израчунат као просек *default* стопа за одговарајући период рејтинг агенција *Standard&Poor's* и *Moody's*.

Свако кашњење уговорне стране у испуњењу обавеза дуже од једног радног дана, односно два радна дана у случају постојања техничких потешкоћа представља основни индикатор да је вредност пласмана девизних резерви кредитно умањена. Као додатне релевантне информације за опредељивање статуса кредитно умањене вредности ових средстава се могу користити и сазнања о кашњењу банке код које су пласирани депозити или издаваоца хартије од вредности у испуњењу обавеза према другим повериоцима, као и информације које објављују рејтинг агенције, као што је додељивање статуса D и друге информације о могућности покретања стечајног поступка.

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)**Кредитни ризик (наставак)*****Умањење вредности финансијских средстава (наставак)***

Кредитни квалитет пласмана девизних резерви се континуирано прати и по потреби се реагује како би се кредитни ризик свео на најмању могућу меру. Имајући у виду висок кредитни квалитет инструмената у девизним резервама Банке и чињеницу да је методологијом за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака предвиђено повећање обрачунатих очекиваних кредитних губитака у случају смањења кредитног квалитета инструмената/уговорне стране, изузев прилагођавања стопа вероватноћа губитка у складу са последњим доступним подацима, у 2023. години није било потребе за изменом методологије за процену обезвређења по основу очекиваних кредитних губитака.

Финансијска средства која су прибављена у оквиру активности везаних за спровођење монетарне политике и инструмената предвиђених Законом и другим законима су средства ниског кредитног ризика у случајевима измирења обавеза дужника о року доспећа, када се не очекују проблеми по основу кредитне способности дужника и када су иста покривена одговарајућим средствима обезбеђења.

Критеријуми за утврђивање значајног пораста кредитног ризика су неизмиревање обавеза дужника о року доспећа, смањење кредитне способности дужника, смањење вредности средстава обезбеђења, значајно повећање кредитног ризика код других финансијских средстава истог дужника, утицај економских, финансијских криза на глобалном, и/или регионалном нивоу, специфични проблеми везани за поједине групације банака или привредних друштава, проблеми у одржавању текуће ликвидности банака и осталих дужника, проблеми везани за погоршавање показатеља ризичности пословања дужника и остале доступне информације.

Критеријуми за утврђивање статуса неизмирења обавеза су: значајни проблеми у вези са кредитном способношћу дужника, реструктурирање из економских или правних разлога повезаних с финансијским потешкоћама дужника, могућност да ће над дужником бити покренут стечајни поступак или други облик финансијске реорганизације.

Процена очекиваних кредитних губитака код трансакција репо куповине хартија од вредности и кредита за ликвидност, израчунава се као збир вредности свих могућих губитака, при чему се сваки пондерише вероватноћом настанка тог губитка. Процена вероватноће неизмирења обавеза врши се полазећи од „кредитног рејтинга“, односно стопе *default-a* коју су рејтинг агенција *Standard&Poor's* и *Moody's* утврдиле за ниво кредитног рејтинга који има Република Србија. Овако утврђена базна стопа вероватноће губитка коригује се стопом вероватноће губитка банке матице, као и интерном проценом рејтинга банака утврђеном на основу праћења основних индикатора ризика, анализе пословног модела, процене корпоративног управљања и система унутрашњих контрола, ризика који утичу на солвентност, ликвидност, адекватност капитала и адекватност ликвидних средстава, као и на основу оперативних података којима се интерно располаже.

Процена износа обезвређења финансијских средстава у вези са трајним операцијама са ХоВ, регулисаним Одлуком о условима и начину спровођења операција на отвореном тржишту (осим корпоративних обвезница) и пласмана у ХоВ у динарима и страној валути, који су стечени ван активности везаних за спровођење монетарне политике (осим корпоративних обвезница), врши се на основу броја дана кашњења у измиревању обавеза, уколико су та средства сврстана у први ниво обезвређења. Уколико су та средства сврстана у ниво обезвређења 2 или 3, обрачун обезвређења се врши сходно обрачуну који се примењује код корпоративних обвезница, са изузетком фактора скоринга.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

Процена очекиваних кредитних губитака код трајних операција које се односе на пласмане у корпоративне обвезнице врши се полазећи од података рејтинг агенција Standard&Poor's и Moody's о default стопама по кредитним рејтинзима за Републику Србију и података Агенције за привредне регистре о бонитету привредног друштва. Поред тога, процена се врши на основу других значајних података, као што су број дана неликвидности привредног друштва у последњих 12 месеци, подаци о забрани располагања средствима на рачунима код банака и сл., као и на основу оперативних података о пословању привредних друштава којима се интерно располаже (очекивана кретања основних макроекономских показатеља земље, оцена стабилности финансијског система, сазнања о проблемима у пословању појединачних привредних друштава или групе привредних друштава и сл.).

За **остала средства и потраживања** Банке која су предмет процене кредитног ризика на нивоу дефинисаних група и подгрупа, процена очекиваних кредитних губитака врши се на основу просечних историјских стопа губитака за дефинисане сегменте, на основу матрица миграције, дужине кашњења у измирењу обавеза дужника и степена осигурања њихове наплате.

Табеле које следе приказују стање и промене на рачунима исправке вредности и резервисања по основу очекиваних кредитних губитака по врсти финансијског средства и нивоима обезвређења за 2023. и 2022. годину:

ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2023. године	-	-	919.898	919.898
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Укинута умањења вредности	-	-	(343)	(343)
Курсне разлике	-	-	(31.201)	(31.201)
Остало	-	-	(101)	(101)
Стање 31. децембра 2023. године	-	-	888.253	888.253
Стање 1. јануара 2022. године	-	-	874.607	874.607
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Курсне разлике	-	-	45.291	45.291
Стање 31. децембра 2022. године	-	-	919.898	919.898

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

ДЕПОЗИТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2023. године	3.524	-	2.953.816	2.957.340
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	29.752	-	-	29.752
Укинута умањења вредности	(27.072)	-	(199)	(27.271)
Курсне разлике	(14)	-	(131.688)	(131.702)
Остало	-	-	(94.165)	(94.165)
Стање 31. децембра 2023. године	6.190	-	2.727.764	2.733.954
Стање 1. јануара 2022. године	3.527	-	2.786.879	2.790.406
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	13.141	-	-	13.141
Укинута умањења вредности	(13.266)	-	-	(13.266)
Курсне разлике	122	-	166.937	167.059
Стање 31. децембра 2022. године	3.524	-	2.953.816	2.957.340

ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2023. године	82.365	-	141.045	223.410
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	91.456	-	-	91.456
Укинута умањења вредности	(8.464)	-	-	(8.464)
Стање 31. децембра 2023. године	165.357	-	141.045	306.402
Стање 1. јануара 2022. године	55.298	-	141.045	196.343
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	29.469	-	-	29.469
Укинута умањења вредности	(2.402)	-	-	(2.402)
Стање 31. децембра 2022. године	82.365	-	141.045	223.410

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛИ РЕЗУЛТАТ – ОБАВЕЗНО

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2023. године*	46.087	-	-	46.087
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	41.296	-	-	41.296
Укинута умањења вредности	(35.769)	-	-	(35.769)
Стање 31. децембра 2023. године*	51.614	-	-	51.614
Стање 1. јануара 2022. године*	56.624	-	-	56.624
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	-	-	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	24.015	-	-	24.015
Укинута умањења вредности	(34.552)	-	-	(34.552)
Стање 31. децембра 2022. године*	46.087	-	-	46.087

КРЕДИТИ И ПЛАСМАНИ

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2023. године	68.545	13.200	1.395.593	1.477.338
Пренос у ниво 1	5.357	(3.433)	(1.924)	-
Пренос у ниво 2	(7.373)	14.135	(6.762)	-
Пренос у ниво 3	(734)	(8.394)	9.128	-
Нове исправке вредности	5.819	371	736	6.926
Укинута умањења вредности	(7.826)	(1.972)	(1.799)	(11.597)
Отписи	-	-	(769)	(769)
Остало	-	-	737	737
Стање 31. децембра 2023. године	63.788	13.906	1.394.940	1.472.634
Стање 1. јануара 2022. године	71.434	19.302	1.399.595	1.490.331
Пренос у ниво 1	21.348	(4.207)	(17.141)	-
Пренос у ниво 2	(4.551)	19.620	(15.069)	-
Пренос у ниво 3	(10.611)	(16.654)	27.265	-
Нове исправке вредности	11.111	171	3.867	15.149
Укинута умањења вредности	(20.186)	(5.032)	(3.589)	(28.807)
Отписи	-	-	(18)	(18)
Остало	-	-	683	683
Стање 31. децембра 2022. године	68.545	13.200	1.395.593	1.477.338

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Умањење вредности финансијских средстава (наставак)

ОСТАЛА СРЕДСТВА

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2023. године	-	7.067	379.978	387.045
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	(120)	120	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	-	24.264	8.157	32.421
Укинута умањења вредности	-	(10.929)	(8.659)	(19.588)
Курсне разлике	-	9	(6.693)	(6.684)
Отписи	-	-	(7)	(7)
Стање 31. децембра 2023. године	-	20.291	372.896	393.187
Стање 1. јануара 2022. године	-	1.178	282.054	283.232
Пренос у ниво 1	-	-	-	-
Пренос у ниво 2	-	(575)	575	-
Пренос у ниво 3	-	-	-	-
Нове исправке вредности	-	10.230	135.669	145.899
Укинута умањења вредности	-	(3.759)	(9.465)	(13.224)
Курсне разлике	-	9	9.470	9.479
Отписи	-	(16)	(37.288)	(37.304)
Остало	-	-	(1.037)	(1.037)
Стање 31. децембра 2022. године	-	7.067	379.978	387.045

Остала средства која не подлежу кредитном ризику на дан 31. децембар 2023. године обухватају залихе, дате авансе и разграничене трошкове у укупном износу од 6.010.878 хиљада динара (31. децембар 2022. године: 5.063.502 хиљаде динара).

У току 2023. године није вршен репрограм, рекласификација или модификација финансијских средстава.

Такође, у 2023. години не постоје финансијска средства која су кредитно обезвређена, а код којих су уговорени услови значајно измењени тако да долази до престанка признавања оригиналног средства и признавања новог финансијског средства.

* У складу са МСФИ 9, ефекат обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат не приказује се у билансу стања с обзиром да се ове хартије вреднују по фер вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Концентрација кредитног ризика финансијских средстава

а) Концентрација по регионима

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Србија</u>	<u>Европа</u>	<u>Америка и Канада</u>	<u>Азија</u>	<u>Остало</u>	<u>Укупно</u>
Финансијска средства						
Готовина и текући рачуни код банака	13.493.586	505.665.378	3.452.682	12.723	343.030	522.967.399
Депозити	5.927	393.508.630	80.525.046	-	-	474.039.603
Хартије од вредности	129.238.893	1.120.409.748	260.251.285	79.010.043	3.832.670	1.592.742.639
Кредити и пласмани	846.133	-	-	-	-	846.133
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	-	-	8.032.482	-	-	8.032.482
Остала средства	1.189.904	1.617	2.133	-	-	1.193.654
Укупно на дан 31. децембар 2023. године	144.774.443	2.019.585.373	352.263.628	79.022.766	4.175.700	2.599.821.910
Укупно на дан 31. децембар 2022. године	190.892.563	1.464.884.752	239.875.621	66.768.607	456.007	1.962.877.550

б) Концентрација по делатностима

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Банке</u>	<u>Јавни сектор (држава и јавна предузећа)</u>	<u>Остале финансијске организације</u>	<u>Страна правна лица (осим банака)*</u>	<u>Физичка лица</u>	<u>Сектор других правних лица</u>	<u>Укупно</u>
Финансијска средства							
Готовина и текући рачуни код банака	522.967.399	-	-	-	-	-	522.967.399
Депозити	474.039.603	-	-	-	-	-	474.039.603
Хартије од вредности	70.150.820	126.880.038	112.315.835	1.281.037.091	-	2.358.855	1.592.742.639
Кредити и пласмани	535.343	-	-	-	310.790	-	846.133
Чланска квота ММФу -у и средства у специјалним правима вучења	-	-	8.032.482	-	-	-	8.032.482
Остала средства	334.709	751.912	6.537	2.164	92.473	5.859	1.193.654
Укупно 31. децембар 2023. године	1.068.027.874	127.631.950	120.354.854	1.281.039.255	403.263	2.364.714	2.599.821.910
Укупно 31. децембар 2022. године	902.238.311	139.691.680	48.125.338	870.077.826	431.867	2.312.528	1.962.877.550

* Издаваоци хартија од вредности: међународне финансијске институције (Supranational), федералне јединице најразвијенијих држава (Subnational-municipal) и финансијске институције с државном подршком (Agency).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Концентрација кредитног ризика финансијских средстава (наставак)

в) Концентрација по кредитном рејтингу

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Хартије од вредности у страној валути:		
- Купонске обвезнице		
AAA	530.892.471	505.302.660
AA+	379.437.609	89.117.809
AA	270.430.599	182.797.399
AA-	112.900.171	11.210.474
A+	37.768.670	33.741.722
A	13.961.625	14.196.302
A-	7.763.571	22.948.752
Укупно	1.353.154.716	859.315.118
- Дисконтне хартије од вредности		
AAA	54.361.224	37.607.489
AA+	24.334.086	10.542.194
AA	31.653.720	43.166.345
AA-	-	41.811.623
Укупно	110.349.030	133.127.651
Орочени депозити		
Без рејтинга (без ризика)*		
AAA	159.992.757	77.415.128
AA+	97.367.523	103.829.280
AA	115.926.456	
AA	88.962.846	64.076.400
AA-	11.784.093	
Укупно	474.033.675	245.320.808
Купонске хартије од вредности:		
- државне обвезнице Републике Србије		
Рејтинг Републике Србије**	43.081.777	100.037.185
- корпоративне хартије од вредности		
Оцена бонитета издаваоца је у распону од „(BB+) веома добар“ до „(D) прихватљив“ бонитет Агенције за привредне регистре***	86.157.116	41.160.564
Укупно	129.238.893	141.197.749

* Депозити код Банке за међународна поравнања, Базел нису предмет одређивања кредитног рејтинга и третирају се као пласмани без ризика.

** Кредитни рејтинг Републике Србије према екстерним рејтинг агенцијама: S&P кредитни рејтинг на нивоу BB+ уз стабилне изгледе, Fitch кредитни рејтинг на нивоу BB+ уз стабилне изгледе, док према агенцији Moody's има кредитни рејтинг Ba2 уз стабилне изгледе.

*** Оцена бонитета (скоринга) је објективизирана оцена утврђена на основу података из финансијских извештаја у последњих пет, а најмање три године, а при изради скоринга вреднују се финансијске перформансе друштва исказане и анализиране преко показатеља за оцену бонитета, уз уважавање основних тенденција у области у којој оно обавља делатност. Поред тога, обухватају се и други значајни подаци, као што су број дана неликвидности у последњих 12 месеци и сл. Услов за прихватање корпоративних обвезница у монетарним операцијама је да привредно друштво, њихов издавалац, има оцену бонитета Агенције за привредне регистре најмање на нивоу „(D) прихватљив“ бонитет.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Концентрација кредитног ризика финансијских средстава (наставак)

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар. 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Средства на текућим рачунима код страних банака (користе се за обављање платног промета са иностранством)		
- средства код међународних финансијских институција (без рејтинга)	13.135	12.992
- стране банке са рејтингом AAA	508.946.056	525.377.367
- стране банке са рејтингом AA+	61.907	6.074
- стране банке са рејтингом AA, AA-, A+, A и A-	444.637	533.174
- не прати се рејтинг	8.077	157
Укупно	509.473.812	525.929.764
Остала финансијска средства изложена кредитном ризику	23.571.784	57.986.460
УКУПНО	2.599.821.910	1.962.877.550

Остала финансијска средства изложена кредитном ризику представљају средства која нису предмет улагања Банке у складу са смерницама за управљање девизним резервама и интерним инструкцијама и одражавају следећу структуру:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>31. децембар. 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
Средства на текућим рачунима код домаћих банака	13.493.587	16.431.752
Депозити (и камата) дати за стамбену изградњу запослених	5.928	12.901
Кредити и пласмани	846.133	32.126.330
Средства у специјалним правима вучења	8.032.482	8.288.210
Остала средства	1.193.654	1.127.267
Укупно	23.571.784	57.986.460

Ризик ликвидности

Ризик ликвидности обухвата ризик немогућности да се средства Банке финансирају изворима подједнаке рочности и каматне стопе, као и ризик немогућности наплате средстава по одговарајућој цени и у одређеном времену.

Свакодневне активности Банке усмерене су на обезбеђење потребне ликвидности, односно измирење свих обавеза у року доспећа. Банка процењује ризик ликвидности тако што идентификује и контролише промене у изворима финансирања који су потребни да би се достигли пословни циљеви утврђени у стратегији Банке. Поред тога, као део стратегије управљања ризиком ликвидности, Банка поседује портфолио ликвидне активе, као што су средства на рачунима код иностраних банака и обвезнице које су емитовале најразвијеније земље, међународне финансијске институције, федералне јединице најразвијенијих земаља и финансијске институције с подршком тих држава, као и обвезнице издате на основу првокласног средства обезбеђења, а у складу са смерницама за управљање девизним резервама.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табела која следи представља анализу рокова доспећа финансијских средстава и обавеза Банке. Рокови доспећа финансијских средстава и обавеза одређени су на основу преосталог периода на дан биланса стања у односу на утврђени рок доспећа.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>До једног месеца</u>	<u>Од 1 до 3 месеца</u>	<u>Од 3 месеца до 1 године</u>	<u>Од 1 до 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и текући рачуни код банака	709.492.176	-	-	-	-	709.492.176
Депозити	276.785.421	196.692.994	-	5.892	-	473.484.307
Потраживања по основу деривата	-	-	-	-	-	-
Хартије од вредности	48.483.941	98.108.104	274.687.722	1.115.673.992	55.788.880	1.592.742.639
Кредити и пласмани	4.885	-	-	1.061	309.728	315.674
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	8.032.482	-	-	-	-	8.032.482
Остала средства	494.341	-	-	-	-	494.341
<i>Укупно</i>	<i>1.043.293.246</i>	<i>294.801.098</i>	<i>274.687.722</i>	<i>1.115.680.945</i>	<i>56.098.608</i>	<i>2.784.561.619</i>
Обавезе по основу деривата	-	-	-	-	-	-
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	1.114.807.348	-	-	-	-	1.114.807.348
Депозити и друге обавезе према држави и другим депонентима	499.000.176	136.402.307	-	-	-	635.402.483
Обавезе према ММФ-у	55.921	-	-	-	-	55.921
Новац у оптицају	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	2.347.297	-	-	283.897	-	2.631.194
<i>Укупно</i>	<i>1.616.210.742</i>	<i>136.402.307</i>	<i>-</i>	<i>283.897</i>	<i>-</i>	<i>1.752.896.946</i>
Рочна неусклађеност на дан 31. децембра 2023.	<u>(572.917.496)</u>	<u>158.398.791</u>	<u>274.687.722</u>	<u>1.115.397.048</u>	<u>56.098.608</u>	<u>1.031.664.673</u>
Кумулативна неусклађеност на дан 31. децембар 2023.	<u>(572.917.496)</u>	<u>(414.518.705)</u>	<u>(139.830.983)</u>	<u>975.566.065</u>	<u>1.031.664.673</u>	<u>-</u>
Рочна неусклађеност на дан 31. децембра 2022.	<u>(98.495.714)</u>	<u>98.925.661</u>	<u>488.569.022</u>	<u>450.533.608</u>	<u>24.201.480</u>	<u>963.734.057</u>
Кумулативна неусклађеност на дан 31. децембар 2022.	<u>(98.495.714)</u>	<u>429.947</u>	<u>488.998.969</u>	<u>939.532.577</u>	<u>963.734.057</u>	<u>-</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табела која следи приказује финансијска средства и обавезе Банке без утврђеног рока доспећа.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Без рока</u>
Депозити	555.296
Потраживања по основу деривата	18.764
Хартије од вредности	12.599.446
Кредити и пласмани	530.459
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	86.353.207
Остала средства	699.313
<i>Укупно</i>	<i>100.756.485</i>
Обавезе по основу деривата	18.764
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	346.896.745
Депозити и друге обавезе према држави и другим депонентима	171.996.917
Обавезе према ММФ-у	94.407.161
Новац у оптицају	369.368.005
Остале обавезе	213.914
<i>Укупно</i>	<i>982.901.506</i>
Укупно на дан 31. децембар 2023.	<u><u>(882.145.021)</u></u>
Укупно на дан 31. децембар 2022.	<u><u>(835.943.023)</u></u>

Рочна усклађеност произилази из специфичности Банке као централне банке, њене улоге као главне монетарне установе и регулатора банкарског система, као и њене функције да самостално и независно утврђује и спроводи монетарну и девизну политику. Токови динарске ликвидности у банкарском сектору зависе од спровођења монетарне политике Банке и активности државе.

Рочност већине обавеза Банке зависи од природе инструмената монетарне политике. Промене у вези са обавезном резервом, репо-трансакцијама и депоновањем вишкова ликвидних средстава банака у динарима, као и депозита државе у динарима, не представљају по аутоматизму смањену или повећану ликвидну обавезу Банке, већ најчешће промену у структури обавеза Банке, имајући у виду последично преливање средстава између банака, између банака и државе, као и промену појединих врста потраживања банака од Банке, и следствено томе обавеза Банке (смањење пласмана путем репо-операција доводи до повећања стања на жиро-рачунима банака и/или рачунима депозитних вишкова, али укупне билансне обавезе Банке могу остати на истом нивоу).

С друге стране, девизне обавезе Банке, укључујући и потенцијалне девизне обавезе по основу интервенција на девизном тржишту, обезбеђене су високо ликвидним девизним средствима којима управља Банка у складу са Стратешким смерницама за управљање девизним резервама Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности

Упоредни преглед књиговодствених вредности (након умањења за обезвређење) и фер вредности свих позиција финансијске имовине и обавеза Банке на дан 31. децембар 2023. и 31. децембар 2022. године:

У хиљадама динара	Књиговодствена вредност		Фер вредност	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Финансијска средства				
Готовина и текући рачуни код банака	709.492.176	802.350.411	709.492.176	802.350.411
Депозити	474.039.603	245.333.709	474.039.603	245.333.709
Потраживања по основу деривата	18.764	12.770	18.764	12.770
Хартије од вредности	1.605.342.085	1.145.772.007	1.602.517.003	1.142.269.193
Кредити и пласмани	846.133	32.126.330	846.133	32.126.330
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	94.385.689	97.421.027	94.385.689	97.421.027
Остала средства	1.193.654	1.127.267	1.193.654	1.127.267
Укупно финансијска средства	2.885.318.104	2.324.143.521	2.882.493.022	2.320.640.707
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу деривата	18.764	12.770	18.764	12.770
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	1.461.704.093	1.038.485.496	1.461.704.093	1.038.485.496
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	807.399.400	619.868.392	807.399.400	619.868.392
Обавезе према ММФ-у	94.463.082	212.833.439	94.463.082	212.833.439
Новац у оптицају	369.368.005	310.873.399	369.368.005	310.873.399
Остале обавезе	2.845.108	14.278.991	2.845.108	14.278.991
Укупно финансијске обавезе	2.735.798.452	2.196.352.487	2.735.798.452	2.196.352.487

Хијерархија фер вредности

Банка мери фер вредност финансијске имовине користећи следећу хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе при вредновању:

- Ниво 1: Званичне тржишне цене на активном тржишту за идентичне инструменте,
- Ниво 2: Улазни подаци нису тржишне цене за идентичне инструменте, али су информације доступне и уочљиве било директно (на пример цене) или индиректно (на пример изведено из цене). Ова категорија обухвата инструменте који се мере путем званичних тржишних цена на активном тржишту за сличне инструменте, званичних тржишних цена за исте или сличне инструменте на тржишту које се сматра мање активним или других техника процене у којима су сви значајнији улази директно или индиректно доступни на тржишту.
- Ниво 3: Улазни подаци нису доступни и уочљиви. Ова категорија обухвата све инструменте чија се процена врши на бази улаза који нису доступни и уочљиви и као такви имају значајан ефекат на процену вредности инструмента. Ова категорија обухвата инструменте који се вреднују на основу званичне цене за сличне инструменте, где су значајне корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза који се воде по фер вредности

Фер вредност финансијских средстава и обавеза које се воде по фер вредности, по нивоима хијерархије у складу с МСФИ 13, може бити приказана како следи:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 2023.				
Финансијска средства				
Потраживања по основу деривата	-	18.764	-	18.764
Хартије од вредности	1.463.503.746	-	12.599.446	1.476.103.192
Укупно финансијска средства	1.463.503.746	18.764	12.599.446	1.476.121.956
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу деривата	-	18.764	-	18.764
Укупно финансијске обавезе	-	18.764	-	18.764
НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 2022.				
Финансијска средства				
Потраживања по основу деривата	-	12.770	-	12.770
Хартије од вредности	992.442.769	-	12.131.489	1.004.574.258
Укупно финансијска средства	992.442.769	12.770	12.131.489	1.004.587.028
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу деривата	-	12.770	-	12.770
Укупно финансијске обавезе	-	12.770	-	12.770

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза који се воде по фер вредности (наставак)

а) Финансијска средства и обавезе по фер вредности - обавезно

Потраживања по основу деривата у износу од 18.764 хиљаде динара на дан 31. децембра 2023. године (31. децембар 2022. године: 12.770 хиљаде динара), односе се на позитивну промену фер вредности деривата (своп трансакција куповине и продаје девиза), која се исказује као средство.

Обавезе по основу деривата у износу од 18.764 хиљаде динара на дан 31. децембра 2023. године (31. децембар 2022. године: 12.770 хиљада динара), односе се на негативну промену фер вредности деривата која се исказује као обавеза.

Инпути за обрачун фер вредности свопа доступни на тржишту су важећа референтна стопа НБС, EURIBOR стопа одговарајуће рочности и важећи званични средњи курс EUR/RSD.

Своп трансакције исказане су по спот, односно терминском курсу по коме Банка треба да откупи, односно прода девизе и у ванбилансној евиденцији. Своп трансакције исказане у ванбилансној евиденцији у укупном износу од 36.866.196 хиљада динара (31. децембар 2022. године: 16.255.320 хиљада динара), односе се на своп продају девиза и то спот део 3.515.211 хиљаду динара и термински део 14.917.887 хиљада динара (31. децембар 2022. године: термински део 8.127.660 хиљада динара) и своп куповину девиза и то спот део 3.515.211 хиљаду динара и термински део 14.917.887 хиљада динара (31. децембар 2022. године: термински део 8.127.660 хиљада динара).

Хартије од вредности у износу од 1.463.503.746 хиљада динара на дан 31. децембра 2023. године (31. децембар 2022. године: 992.442.769 хиљада динара), распоређене у ниво 1 хијерархије фер вредности, односе се на државне обвезнице укључујући и државне ХоВ индексиране стопом инфлације, ХоВ јавног сектора (*Supranational, Subnational, Agencies, Sovereign*), укључујући и FRN, ХоВ с квалитетним средством обезбеђења (*Covered Bonds*), као и државне дисконтне ХоВ (*T-bills*) и вреднују се по фер вредности на бази објављених цена на финансијским тржиштима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза који се воде по фер вредности (наставак)

б) Финансијска средства по фер вредности - опционо

Преостали део хартија од вредности у износу од 12.599.446 хиљада динара на дан 31. децембра 2023. године (2022: 12.131.489 хиљада динара), распоређених у ниво 3 хијерархије фер вредности, односи се на учешће у капиталу у Банци за међународна поравнања Базел (у даљем тексту: БИС Базел), где Банка поседује 2.920 акција. Банка ове акције води по фер вредности, на бази нето садашње вредности БИС Базел акција, дисконтване за 30%.

Овај метод обрачуна фер вредности утврђен је на бази одлуке Међународног суда у Хагу, која се односи на откуп акција БИС Базел 2001. године и на утврђивање вредности акције БИС Базел на бази његове нето имовине умањене за 30% као основе за евидентирање свих наредних трансакција у вези акција, што је устаљена пракса централних банака.

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза које се не воде по фер вредности

Процењена фер вредност финансијских средстава и обавеза које се не воде по фер вредности, по нивоима хијерархије у складу с МСФИ 13, приказана је у следећој табели:

У хиљадама динара	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Фер вредност укупно	Књиго- водствена вредност
На дан 31. децембра 2023.					
Финансијска средства					
Готовина и текући рачуни код банака	-	709.492.176	-	709.492.176	709.492.176
Депозити	-	-	474.039.603	474.039.603	474.039.603
Хартије од вредности	-	126.413.811	-	126.413.811	129.238.893
Кредити и пласмани	-	-	846.133	846.133	846.133
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	-	8.032.482	86.353.207	94.385.689	94.385.689
Остала средства	-	-	1.193.654	1.193.654	1.193.654
Укупно	-	843.938.469	562.432.597	1.406.371.066	1.409.196.148
Финансијске обавезе					
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	-	-	1.461.704.093	1.461.704.093	1.461.704.093
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	-	-	807.399.400	807.399.400	807.399.400
Обавезе према ММФ-у	-	-	94.463.082	94.463.082	94.463.082
Новац у оптицају	-	-	369.368.005	369.368.005	369.368.005
Остале обавезе	-	-	2.845.108	2.845.108	2.845.108
Укупно	-	-	2.735.779.688	2.735.779.688	2.735.779.688

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности финансијских средстава и обавеза који се не воде по фер вредности (наставак)

У хиљадама динара	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Фер вредност укупно	Књиго- водствена вредност
На дан 31. децембра 2022.					
Финансијска средства					
Готовина и текући рачуни код банака	-	802.350.411	-	802.350.411	802.350.411
Депозити	-	-	245.333.709	245.333.709	245.333.709
Хартије од вредности	-	137.694.935	-	137.694.935	141.197.749
Кредити и пласмани	-	-	32.126.330	32.126.330	32.126.330
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	-	8.233.396	89.187.631	97.421.027	97.421.027
Остала средства	-	-	1.127.267	1.127.267	1.127.267
Укупно	-	948.278.742	367.774.937	1.316.053.679	1.319.556.493
Финансијске обавезе					
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	-	-	1.038.485.496	1.038.485.496	1.038.485.496
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	-	-	619.868.392	619.868.392	619.868.392
Обавезе према ММФ-у	-	-	212.833.439	212.833.439	212.833.439
Новац у оптицају	-	-	310.873.399	310.873.399	310.873.399
Остале обавезе	-	-	14.278.991	14.278.991	14.278.991
Укупно	-	-	2.196.339.717	2.196.339.717	2.196.339.717

За финансијска средства и обавезе који се не воде по фер вредности, фер вредност је размотрена само у сврху обелодањивања података о процењеној фер вредности ових инструмената. Руководство Банке сматра да нема материјално значајних разлика између књиговодствене и фер вредности појединих позиција финансијских средстава и обавеза узимајући у обзир специфичности финансијских средстава и обавеза Банке као централне банке.

У наставку су приказане главне методе и претпоставке које су биле коришћене у процени фер вредности финансијских инструмената приказаних у табели изнад на дан 31. децембар 2023. године и за које није било промена у претпоставкама у односу на дан 31. децембар 2022. године:

Књиговодствена вредност представља разумну процену фер вредности следећих финансијских средстава и обавеза које су претежно краткорочне (до годину дана од дана 31. децембра 2023. године):

- Готовина и текући рачуни код банака, у износу 709.492.176 хиљада динара,
- Депозити, у износу 473.478.415 хиљада динара,
- Хартије од вредности са роком доспећа до једне године, чија фер вредност износи 18.607.876 хиљада динара,
- Кредити и пласмани, у износу 4.885 хиљада динара,

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

- Средства код ММФ-а, у износу 8.032.482 хиљаде динара,
- Остала средства, у износу 494.341 хиљаду динара,
- Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама, у износу 1.114.807.348 хиљада динара,
- Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима, у износу од 635.402.483 хиљаде динара,
- Обавезе према ММФ-у, у износу од 55.921 хиљаду динара и
- Остале обавезе, у износу од 2.347.297 хиљада динара.

Процењена фер вредност следећих финансијских средстава и обавеза које су претежно дугорочног карактера (више од годину дана од дана 31. децембра 2023. године):

- Дугорочне депозите у износу од 561.188 хиљада динара, у највећем износу (555.296 хиљада динара) чине *call* депозити који немају прецизиран рок доспећа,
- Хартије од вредности (државне и корпоративне) чија фер вредност износи 107.805.935 хиљада динара, чине динарске хартије од вредности које су прибављене у оквиру монетарних операција, а чија се фер вредност процењује на основу званичних тржишних цена за исте или сличне финансијске инструменте. Тржишна вредност динарских хартија од вредности које се вреднују по амортизованој вредности и које су претежно дугорочног карактера на дан 31.12.2023. године је за 2,19% мања у односу на књиговодствену вредност а услед раста стопа приноса до доспећа у односу на стопе приноса до доспећа које су важиле приликом њихове куповине од стране Банке на секундарном тржишту, које пре свега представља резултат поопштравања монетарне политике у условима јачања инфлационих притисака. Имајући у виду да ове хартије од вредности нису намењене трговању, руководство је мишљења да се књиговодствена вредност ових хартија од вредности може сматрати разумном апроксимацијом њихове фер вредности, односно да њихова процењена фер вредност не одступа значајно од књиговодствене вредности,
- Кредите и пласмане, у износу од 841.248 хиљада динара, делом (310.789 хиљада динара) чине кредити и пласмани чији се износи редовно ревалоризују применом стопе раста цена на мало у Републици Србији, а највише до висине стопе раста просечне нето зараде у привреди Републике Србије, као и усклађивањем с кретањем просечне уговорене цене градње квадратног метра или променом курса динара у односу на евро, а делом (530.459 хиљада динара) износ кредита који је у потпуности обезбеђен депозитом,
- Чланска квота у ММФ-у (без средстава резервне транше) у износу 86.353.207 хиљада динара, средства која немају рок доспећа,
- Остала средства, у износу 699.313 хиљаде динара,
- Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама, у износу 346.896.745 хиљада динара, чине обавезе без рока доспећа, а које се пре свега односе на издвојена средства банака депонованих код Банке по основу Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије,
- Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима, у износу од 171.996.917 хиљада динара чине обавезе без рока доспећа, а које се пре свега односе на средства на наменским и другим рачунима депозита који се воде код Банке у складу са законом, односно закљученим уговором,
- Обавезе према ММФ-у, у износу од 94.407.161 хиљаду динара, чини износ обавезе која нема рок доспећа,
- Новац у оптицају, у износу 369.368.005 хиљада динара, обавезе које немају рок доспећа,

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Информације о фер вредности (наставак)

Хијерархија фер вредности (наставак)

- Остале обавезе, у износу 497.811 хиљаду динара.

Према мишљењу руководства Банке, фер вредност не одступа значајно од књиговодствене вредности дугорочних финансијских средстава и обавеза исказаних у финансијским извештајима Банке, имајући у виду да се иста односе на финансијска средства и финансијске обавезе које проистичу из обављања функција Банке као централне банке и чији износи и рокови доспећа првенствено зависе од циљева и мера монетарне политике. На дан 31. децембар 2023. године 55,71% износа средстава која су дугорочног карактера односи се на средства прибављена у оквиру монетарних операција. Фер вредност ових средстава процењује се на основу званичних тржишних цена за исте или сличне финансијске инструменте и не одступа значајно од књиговодствене вредности.

Преостала средства, 44,29% су у највећој мери средства без дефинисаног рока доспећа (31. децембар 2022. године: 51,78%), као и 99,97% износа обавеза које су дугорочног карактера (31. децембар 2022. године: 89,07%). Хијерархија фер вредности (одмеравања фер вредности) финансијских средстава и обавеза претежно дугорочног карактера које се не воде по фер вредности је ниво 2 и 3 у хијерархији фер вредности.

Током 2023. и 2022. године није било преноса између нивоа хијерархије фер вредности финансијских средстава и обавеза које се не воде по фер вредности.

Ризик од промена каматних стопа

Ризик од промене каматних стопа је ризик смањења нето резултата или нето вредности имовине Банке услед промена у висини каматних стопа. Изложеност ризику од промена каматних стопа зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве Банке.

Банка, као централна банка Републике Србије која обавља функције утврђене Законом и другима законима:

- утврђује начин обрачуна, наплате и плаћања камате на пласмане и друга потраживања Банке, као и на средства на која Банка плаћа камату ради остварења циљева усвојене монетарне политике (референтну каматну стопу, каматне стопе за обрачун камате по основу обавезне резерве, кредита за ликвидност, вишкова ликвидних средстава и др.);
- држи депозите банака и других финансијских организација, државе и других депонената, управља девизним резервама, држи средства на текућим рачунима и ороченим депозитима код иностраних банака и ангажује средства у купонске хартије од вредности, односно обвезнице које су емитовале најразвијеније државе, квалитетне финансијске институције с њиховом подршком и међународне финансијске институције, као и дисконтне хартије од вредности, које се односе на благајничке записе емитоване од стране најразвијенијих држава.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик од промена каматних стопа (наставак)

Изложеност ризику од промене каматних стопа на дан 31. децембра 2023. године приказана је у следећој табели:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Каматносноне позиције</u>	<u>Некаматносноне позиције</u>	<u>Укупно</u>
Финансијска средства			
Готовина и текући рачуни код банака	507.698.160	201.794.016	709.492.176
Депозити	472.150.545	1.889.058	474.039.603
Потраживања по основу деривата	-	18.764	18.764
Хартије од вредности	1.592.907.996	12.434.089	1.605.342.085
Кредити и пласмани	353.680	492.453	846.133
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	7.996.791	86.388.898	94.385.689
Остала средства	-	1.193.654	1.193.654
Укупно финансијска средства	2.581.107.172	304.210.932	2.885.318.104
Финансијске обавезе			
Обавезе по основу деривата	-	18.764	18.764
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	1.015.536.187	446.167.906	1.461.704.093
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	328.932.471	478.466.929	807.399.400
Обавезе према ММФ-у	8.048.594	86.414.488	94.463.082
Новац у оптицају	-	369.368.005	369.368.005
Остале обавезе	-	2.845.108	2.845.108
Укупно финансијске обавезе	1.352.517.252	1.383.281.200	2.735.798.452
Нето изложеност на дан			
31. децембра 2023. године	1.228.589.920	(1.079.070.268)	149.519.652
31. децембра 2022. године	1.068.583.261	(940.792.227)	127.791.034

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик од промена каматних стопа (наставак)

Две основне методе које Банка користи у квантификовању тржишних ризика у односу на финансијска средства су: вредновање ризика („Value-at-Risk“ или „VaR“) и тест стреса („Stress test“). Први метод се користи да би се антиципирао максимални могући губитак у нормалним, док се други користи за предвиђање губитака у екстремним тржишним условима.

VaR

VaR представља метод који с високим степеном вероватноће (95% или 99%) процењује губитак који у датом временском интервалу неће бити прекорачен.

Када се VaR (95%) израчуна на месечном нивоу, за укупан портфолио, који укључује купонске и дисконтне ХоВ и орочене депозите укључене у инвестициони портфељ у страној валути, прерачунат у EUR на дан 31. децембра 2023. године, само у 5% случајева можемо очекивати губитак већи од 0,77% или 12.937,15 милиона динара (EUR 110,41 милиона).

Посматрано на дан 31. децембра 2022. године, за портфолио прерачунат у EUR, само у 5% случајева могли смо очекивати губитак већи од 0,83% или 10.441,69 милиона динара (EUR 89,00 милиона).

Тест стреса

Уколико наступе екстремни тржишни услови, као допуна VaR анализе, користи се тест стреса који представља модел који на бази дурације и конвексности портфолија предвиђа могући ефекат промене каматних стопа и осталих негативних сценарија на вредност портфолија.

За Банку најважнији сценарио је могући неочекивани скок каматних стопа (пад цена хартија од вредности), па се тако израчунава шта би се десило са укупним портфељом уколико каматне стопе порасту за 100 базних поена. Да су каматне стопе порасле за 100 базних поена на дан 31. децембра 2023. године, EUR портфељ би изгубио 16.940 милиона динара (EUR 144,57 милиона), USD портфељ би изгубио 5.094 милиона динара (USD 48,12 милиона), GBP портфељ би изгубио 316 милиона динара (GBP 2,34 милиона), CAD портфељ би изгубио 379 милиона динара (CAD 4,74 милиона).

Укупан ефекат пораста каматних стопа за 100 базних поена на EUR, USD, GBP и CAD портфељ на дан 31. децембра 2022. године износио би 11.279 милиона динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик од промена каматних стопа (наставак)

Промена каматних стопа за 100 базних поена, искључујући ефекат промене каматних стопа на финансијска средства (хартије од вредности у страниј валути) које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат, на дан биланса стања би повећала/(смањила) капитал и нето резултат Банке у износима који су приказани у табели испод. Ова анализа претпоставља да све остале варијабле, посебно девизни курсеви, остају непромењене. Анализа је урађена на исти начин за 2022. годину.

У хиљадама динара	31. децембар 2023.			
	Капитал		Нето резултат	
	100 бп повећање	100 бп смањење	100 бп повећање	100 бп смањење
Финансијска средства				
Готовина и текући рачуни код банака	5.076.982	(5.076.982)	5.076.982	(5.076.982)
Депозити	4.721.505	(4.721.505)	4.721.505	(4.721.505)
Хартије од вредности	1.294.042	(1.294.042)	1.294.042	(1.294.042)
Кредити и пласмани	3.537	(3.537)	3.537	(3.537)
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	79.968	(79.968)	79.968	(79.968)
Укупно	11.176.034	(11.176.034)	11.176.034	(11.176.034)
Финансијске обавезе				
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	(10.155.362)	10.155.362	(10.155.362)	10.155.362
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	(3.289.325)	3.289.325	(3.289.325)	3.289.325
Обавезе према ММФ-у	(80.486)	80.486	(80.486)	80.486
Укупно	(13.525.173)	13.525.173	(13.525.173)	13.525.173
Нето ефекат	(2.349.138)	2.349.138	(2.349.138)	2.349.138

У хиљадама динара	31. децембар 2022.			
	Капитал		Нето резултат	
	100 бп повећање	100 бп смањење	100 бп повећање	100 бп смањење
Финансијска средства				
Готовина и текући рачуни код банака	5.265.319	(5.265.319)	5.265.319	(5.265.319)
Депозити	2.449.877	(2.449.877)	2.449.877	(2.449.877)
Хартије од вредности	1.412.801	(1.412.801)	1.412.801	(1.412.801)
Кредити и пласмани	312.263	(312.263)	312.263	(312.263)
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	82.334	(82.334)	82.334	(82.334)
Укупно	9.522.594	(9.522.594)	9.522.594	(9.522.594)
Финансијске обавезе				
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	(5.966.110)	5.966.110	(5.966.110)	5.966.110
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	(1.560.135)	1.560.135	(1.560.135)	1.560.135
Обавезе према ММФ-у	(1.234.944)	1.234.944	(1.234.944)	1.234.944
Укупно	(8.761.189)	8.761.189	(8.761.189)	8.761.189
	761.405	(761.405)	761.405	(761.405)

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Девизни ризик

Банка се излаже девизном ризику кроз трансакције у страној валути. Излагање ризику доводи до пораста позитивних и негативних курсних разлика, које се евидентирају у билансу успеха. Излагање девизном ризику јавља се по основу ставки монетарне активе и пасиве, које нису деноминоване у обрачунској валути Банке. Банка управља девизним ризиком преко политике утврђивања валутне структуре активе, у складу са очекиваним девизним обавезама у будућности.

Слабљење динара у износу од 1% у односу на EUR, USD, CHF и SDR на дан 31. децембра 2023. године би повећало капитал и повећало добит/смањило губитак Банке у износу од 17.508.541 хиљаду динара (31. децембар 2022. године: 12.099.643 хиљаде динара). Ова анализа претпоставља да све остале варијабле, посебно каматне стопе, остају непромењене.

Јачање динара у износу од 1% у односу на дате валуте имало би исти али супротан ефекат, уз исту претпоставку да све остале варијабле остају непромењене.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Девизни ризик (наставак)

Анализа изложености девизном ризику финансијских средстава и обавеза по валутама на дан 31. децембра 2023. године је следећа:

У хиљадама динара	EUR	USD	SDR	GBP	CAD	Остале валуте*	Укупно стране валуте	RSD	Укупно
Финансијска средства									
Готовина и текући рачуни код банака	655.101.237	17.530.244	-	60.427	3.482.388	19.824.226	695.998.522	13.493.654	709.492.176
Депозити	319.734.828	146.108.851	-	8.189.476	-	521	474.033.676	5.927	474.039.603
Потраживања по основу деривата	-	-	-	-	-	-	-	18.764	18.764
Хартије од вредности	1.068.046.726	338.401.016	12.598.537	26.128.282	30.928.631	-	1.476.103.192	129.238.893	1.605.342.085
Кредити и пласмани	-	-	-	-	-	-	-	846.133	846.133
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	-	-	94.385.689	-	-	-	94.385.689	-	94.385.689
Остала средства	31.202	572.355	-	160	181	226	604.124	589.530	1.193.654
Укупно	2.042.913.993	502.612.466	106.984.226	34.378.345	34.411.200	19.824.973	2.741.125.203	144.192.901	2.885.318.104
Финансијске обавезе									
Обавезе по основу деривата	-	-	-	-	-	-	-	18.764	18.764
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	346.358.828	1.498	-	5.946	-	9	346.366.281	1.115.337.812	1.461.704.093
Депозити и друге обавезе према држави и другим депонентима	390.269.893	87.334.215	187.634	83.194	22.245	1.981.830	479.879.011	327.520.389	807.399.400
Обавезе према ММФ-у	-	-	94.463.082	-	-	-	94.463.082	-	94.463.082
Новац у оптицају	-	-	-	-	-	-	-	369.368.005	369.368.005
Остале обавезе	984.333	309.346	-	14.016	24.164	215.707	1.547.566	1.297.542	2.845.108
Укупно	737.613.054	87.645.059	94.650.716	103.156	46.409	2.197.546	922.255.940	1.813.542.512	2.735.798.452
Нето изложеност на дан 31. децембра 2023.	1.305.300.939	414.967.407	12.333.510	34.275.189	34.364.791	17.627.427	1.818.869.263	(1.669.349.611)	149.519.652
Нето изложеност на дан 31. децембра 2022.	960.967.749	342.987.611	(103.995.895)	25.596.372	25.861.241	10.722.155	1.262.139.233	(1.134.348.199)	127.791.034

* Остале валуте се, пре свега односе на CHF.

Валутна неусклађеност имовине и обавеза произилази из специфичности Банке као централне банке, њене улоге као главне монетарне институције и регулатора банкарског система, као и њене функције да самостално и независно утврђује и спроводи монетарну и девизну политику и у оквиру тога управља девизним резервама на начин којим се доприноси несметаном испуњењу обавеза Републике Србије према иностранству.

32. ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)**Макроекономска и геополитичка нестабилност и утицај који имају на пословање и финансијско извештавање**

У управљању девизним резервама, Банка редовно усклађује начин управљања ризицима како би одговорила изазовима са којима се суочава у вези са актуелним макроекономским кретањима (промене каматних стопа, промене на девизним тржиштима и сл.). У овим, као и у регуларним условима, Банка управља тржишним ризиком (ризиком од промене каматних стопа и девизним ризиком) и кредитним ризиком у складу са тренутним околностима и пројекцијом макроекономских кретања на међународном тржишту. Један од основних начина управљања ризиком од промене каматних стопа је дефинисање одговарајућег нивоа дурације портфолија девизних резерви, који се усклађује са пројекцијом и очекиваним кретањем крива приноса на референтним међународним тржиштима у наредном периоду. Што се тиче девизног ризика, као што је већ напоменуто, Банка управља овим ризиком путем утврђивања валутне структуре активе, у складу са очекиваним девизним обавезама у будућности. Банка управља кредитним ризиком тако што дефинише адекватне критеријуме за пласирање девизних резерви.

Климатски ризици

Банка је препознала климатске ризике као потенцијални извор неизвесности у будућности, док је излагање овим ризицима тренутно на веома ниском нивоу, имајући у виду начин улагања и структуру средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

33. АНАЛИЗА ДОСПЕЋА ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА

Следеће табеле презентују класификацију имовине и обавеза у складу са очекиваним периодом њихове реализације (обртне/сталне ставке), са стањем на дан 31. децембра 2023. и 31. децембра 2022. године:

31. децембар 2023.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Обртна ставка (до 12 месеци)</u>	<u>Стална ставка (преко 12 месеци)</u>	<u>Без рока</u>	<u>Укупно</u>
АКТИВА				
Готовина и текући рачуни код Банака	709.492.176	-	-	709.492.176
Злато и остали племенити метали	281.548.953	-	-	281.548.953
Депозити	473.478.415	5.892	555.296	474.039.603
Потраживања по основу деривата	-	-	18.764	18.764
Хартије од вредности	421.279.767	1.171.462.872	12.599.446	1.605.342.085
Кредити и пласмани	4.885	310.789	530.459	846.133
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	8.032.482	-	86.353.207	94.385.689
Нематеријална имовина	-	1.425.830	-	1.425.830
Некретнине, постројења и опрема	-	22.088.073	-	22.088.073
Инвестиционе некретнине	-	484.208	-	484.208
Остала средства	6.232.773	272.447	699.313	7.204.533
Укупно актива	1.900.069.451	1.196.050.111	100.756.485	3.196.876.047
ОБАВЕЗЕ				
Обавезе по основу деривата	-	-	18.764	18.764
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	1.114.807.348	-	346.896.745	1.461.704.093
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	635.402.483	-	171.996.917	807.399.400
Обавезе према ММФ-у	55.921	-	94.407.161	94.463.082
Резервисања	238.236	1.658.817	-	1.897.053
Текуће пореске обавезе	416.934	-	-	416.934
Новац у оптицају	-	-	369.368.005	369.368.005
Остале обавезе	2.649.111	283.897	213.914	3.146.922
Укупно обавезе	1.753.570.033	1.942.714	982.901.506	2.738.414.253
НЕТО АКТИВА	146.499.418	1.194.107.397	(882.145.021)	458.461.794

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

33. АНАЛИЗА ДОСПЕЋА ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА (наставак)

31. децембар 2022.

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Обртна ставка (до 12 месеци)</u>	<u>Стална ставка (преко 12 месеци)</u>	<u>Без рока</u>	<u>Укупно</u>
АКТИВА				
Готовина и текући рачуни код Банака	802.350.411	-	-	802.350.411
Злато и остали племенити метали	248.108.348	-	-	248.108.348
Депозити	245.099.497	-	234.212	245.333.709
Потраживања по основу деривата	-	-	12.770	12.770
Хартије од вредности	544.057.814	589.582.703	12.131.490	1.145.772.007
Кредити и пласмани	31.255.761	340.104	530.465	32.126.330
Чланска квота у ММФ-у и средства у специјалним правима вучења	8.356.652	-	89.132.817	97.489.469
Нематеријална имовина	-	1.108.822	-	1.108.822
Некретнине, постројења и опрема	-	22.064.119	-	22.064.119
Инвестиционе некретнине	-	484.208	-	484.208
Остала средства	5.521.067	-	669.703	6.190.770
Укупно актива	1.884.749.550	613.579.956	102.711.457	2.601.040.963
ОБАВЕЗЕ				
Обавезе по основу деривата	-	-	12.770	12.770
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	623.251.876	-	415.233.620	1.038.485.496
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	518.081.680	-	101.786.712	619.868.392
Обавезе према ММФ-у	204.159	115.187.719	97.441.561	212.833.439
Резервисања	226.325	1.428.224	-	1.654.549
Текуће пореске обавезе	483.977	-	-	483.977
Новац у оптицају	-	-	310.873.399	310.873.399
Остале обавезе	1.239.820	-	13.306.418	14.546.238
Укупно обавезе	1.143.487.837	116.615.943	938.654.480	2.198.758.260
НЕТО АКТИВА	741.261.713	496.964.013	(835.943.023)	402.282.703

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

34. СУДСКИ СПОРОВИ

На дан 31. децембра 2023. године, Банка води судске спорове у укупном процењеном износу од 10.780.900 хиљада динара (31. децембар 2022: 10.802.747 хиљаду динара). Од укупног процењеног износа спорова, 114.010 хиљада динара (31. децембар 2022: 115.386 хиљада динара) односи се на спорове за које је процењен негативан исход за Банку. У тај износ су укључени судски трошкови и процењени износ евентуалних затезних камата.

Као што је обелодањено у напомени 27, на дан 31. децембра 2023. године, Банка је формирала резервисања за потенцијалне губитке који могу проистећи из напред наведених судских спорова у износу 114.010 хиљада динара (31. децембра 2022. године, у износу 115.386 хиљада динара). Резервисање је формирано на основу процене правних заступника Банке у вези са статусом спорова у току, у којима се Банка јавља на страни туженог, односно тужиоца, у износу који одговара најбољој процени у погледу издатака који ће настати у случају негативног исхода. Руководство Банке сматра да није могуће с високим степеном прецизности предвидети крајњи исход судских спорова који су у току, али процењује да неће бити материјално значајних губитака по основу судских спорова у току, изнад износа за који је формирано резервисање.

35. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА**Трансакције са државом и државним органима Републике Србије**

У складу са Законом, Банка је централна банка Републике Србије и обавља функције утврђене тим и другим законом. Република Србија је власник целокупног капитала Банке. Банка, органи банке и чланови ових органа у обављању својих функција не примају нити траже упутства од државних органа и организација, као ни од других лица. Државни органи и организације као ни друга лица не могу угрожавати самосталност и независност банке, нити могу вршити утицај на Банку, органе Банке и чланове ових органа у обављању њихових функција. Не угрожавајући остваривање својих циљева, Банка, уз сагласност Владе, може заступати Републику Србију у међународним финансијским организацијама и институцијама и другим облицима међународне сарадње.

Осим наведеног, Банка обавља и следеће послове за рачун Републике Србије:

- води систем консолидованог рачуна трезора за динарска и девизна средства, као и друге рачуне утврђене законом, односно закљученим уговором;
- обавља послове фискалног агента у име и за рачун Републике Србије у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, односно послове у вези с повлачењем средстава и отплатом обавеза према иностранству;
- послове издавања дугорочних хартија од вредности који се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду;
- измиривање обавеза Републике Србије по основу чланства у Међународном монетарном фонду;
- друге послове за Републику Србију, државне органе и институције, у складу са законом односно закљученим уговором.

Банка плаћа камату на средства система консолидованог рачуна трезора и других рачуна утврђених законом у складу са уговором закљученим с депонентом. За послове и услуге пружене држави, Банка наплаћује накнаду у складу с јединственом тарифом по којој Банка наплаћује накнаду за извршење својих услуга или на основу закљученог уговора.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

35. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (наставак)

Трансакције са државом и државним органима Републике Србије (наставак)

Према Закону, Банка не може одобравати кредите, позајмице, прекорачења по рачуну или друге видове кредитних олакшица Републици Србији, аутономној покрајини или јединици локалне самоуправе, јавним предузећима и другим правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, односно у којима Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе имају контролно учешће, нити може давати гаранције за измирење обавеза тих субјеката или на други начин обезбеђивати измирење њихових обавеза.

Банка не може непосредно куповати хартије од вредности које издају поменути субјекти.

По том основу Република Србија, њена министарства, агенције и јавна предузећа у смислу наведених одредби Закона се не сматрају повезаним лицима са Банком.

Покриће губитка/расподела добити

У складу са Законом, после достизања износа минималног основног капитала (из ст. 3. члан 77.), и износа посебних резерви (из ст. 4. члан 77.), добит која није проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви, Банка расподељује 70% у корист буџета Републике Србије.

Остварени губитак Банке (ст. 1 члан 78.) покрива се из посебних резерви и основног капитала изнад нивоа минималног основног капитала, а ако наведена средства нису довољна – из буџета Републике Србије или из хартија од вредности које у ту сврху, под тржишним условима, издаје Република Србија и преноси Банци (напомена 31).

Послови у име и за рачун државе

Послови у име и за рачун Републике Србије, односе се на послове у вези са исплатом старе девизне штедње, зајма за привредни развој, затим на евиденцију јавног дуга Републике Србије и остало.

Послови у име и за рачун Републике Србије исказани су у ванбилансним ставкама, узимајући у обзир да се Банка код ових послова јавља у улози агента или само води евиденцију о јавном дугу.

Трансакције са кључним руководиоцима

Банка сматра да је кључно руководство: председник и чланови Савета, гувернер, вицегувернери, генерални секретар, руководиоци, заменици и помоћници руководиоца организационих јединица и директори одељења.

Руководство Банке добија накнаду за свој рад у Банци и не поседује уделе у капиталу Банке.

Поред нето зарада руководству, Банка плаћа и доприносе на зараде у складу са законском регулативом. Нето зараде руководства такође подлежу плаћању годишњег пореза на доходак грађана. Банка руководству не исплаћује накнаде по престанку запослења нити компензира њихов рад плаћањима у акцијама или капиталу.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

35. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (наставак)

Трансакције са кључним руководиоцима (наставак)

Накнаде кључном руководству Банке приказане су у следећој табели:

<u>У хиљадама динара</u>	<u>Бруто износи за 2023.</u>	<u>Нето износи за 2023.</u>	<u>Бруто износи за 2022.</u>	<u>Нето износи за 2022.</u>
Функција				
Гувернер	15.306	12.633	11.485	9.125
Вицегувернери	44.428	35.280	27.732	21.403
Генерални секретар	5.885	4.227	5.559	4.021
Генерални директори и директори ОЈ у седишту, директори филијала и генерални директор ЗИН-а	158.340	114.306	139.802	99.753
Заменици и помоћници генералних директора и директора ОЈ, директора филијала и генералног директора ЗИН-а	155.467	110.520	133.375	93.727
Директори одељења у седишту и директори дирекције, центра и одељења у ЗИН-у	264.373	188.687	239.565	168.899
Председник и чланови Савета гувернера	16.144	10.462	19.377	12.414
Укупно за годину	659.943	476.115	576.895	409.342

36. УСАГЛАШАВАЊЕ МЕЂУСОБНИХ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

У складу с чланом 22. Закона о рачуноводству, Банка је извршила усаглашавање потраживања и обавеза с повериоцима и дужницима. Потраживања и обавезе са домаћим правним лицима усаглашена су са стањем на дан 31. октобра 2023. године, а потраживања и обавезе са страним правним лицима усаглашена су са стањем на дан 31. децембра 2023. године.

Неусаглашена потраживања укупно износе 13.221 хиљада динара (27 отворених ставки/партија) што представља 0,00052% у односу на укупан износ потраживања за усаглашавање (2.553.816.931 хиљада динара) односно 7,01% у односу на укупан број ставки/партија потраживања (385 отворених ставки/партија).

Неусаглашене обавезе укупно износе 258.115 хиљада динара (63 отворених ставки/партија) што представља 0,01% у односу на укупан износ обавеза за усаглашавање (1.808.037.641 хиљада динара) односно 5,9% у односу на укупан број ставки обавеза (1.068 отворених ставки/партија).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2023. године

37. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

До дана издавања ових финансијских извештаја, нису настали материјално значајни догађаји након датума биланса стања који би захтевали корекцију финансијских извештаја (корективни догађаји), као ни некорективни догађаји.

38. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични средњи курсеви динара примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2023. и 2022. године за важније валуте су:

<u>У динарима</u>	<u>31. децембар 2023.</u>	<u>31. децембар 2022.</u>
USD	105,8671	110,1515
EUR	117,1737	117,3224
GBP	135,0550	132,7026
CAD	80,0094	81,3045
CHF	125,5343	119,2543
SDR	142,0387	146,594

П. бр. 4783

28. 3. 2024.